

1 JULI 2025

Transgender vlag aan de Martinitoren (Van Tweel, 2023)

“VEILIG IN GRONINGEN?”

DE VEILIGHEIDSBELEVING VAN TRANSGENDER PERSONEN IN DE
GEMEENTE GRONINGEN.

“Safe in Groningen?": The perception of safety among transgender individuals in the municipality of Groningen.

Hanneke Brink

Rijksuniversiteit Groningen. Master Sociologie, route Criminaliteit en Veiligheid

Begeleider: Wouter Kiekens

Referent: Marinus Spreen

Samenvatting

De positie van transgender personen is kwetsbaar en veel leden van deze gemeenschap ervaren gevoelens van onveiligheid. Ook in de gemeente Groningen komt dit naar voren, transgender personen voelen zich hier onveiliger dan andere groepen binnen de LHBTIQ+ gemeenschap. Om te begrijpen welke onderliggende factoren bijdragen aan dit verhoogde gevoel van onveiligheid is dit onderzoek uitgevoerd.

Het onderzoek maakt gebruik van het Veiligheidsmodel van het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV). Dit model onderscheidt verschillende niveaus die van invloed zijn op de veiligheidsbeleving: persoonlijke factoren, de leefomgeving (op crimineel, sociaal, fysiek en institutioneel vlak), de algemeen maatschappelijke omgeving en de rol van de media. Deze studie onderzoekt in hoeverre deze factoren relevant zijn voor transgender personen en daarnaast is gekeken of er specifieke factoren zijn die in het bijzonder binnen de transgender gemeenschap een rol spelen.

Om dit in kaart te brengen, zijn twaalf kwalitatieve interviews afgenomen met mensen uit de gemeenschap. De interviews zijn gestructureerd op basis van het Veiligheidsmodel, maar boden ook ruimte voor persoonlijke inbreng en verdieping. Na afloop zijn de gesprekken zorgvuldig getranscribeerd en gecodeerd, zodat de onderliggende patronen en ervaringen geanalyseerd konden worden.

De resultaten bevestigen dat transgender personen te maken krijgen met algemene factoren, waar andere mensen in de samenleving ook mee te maken krijgen, maar daarnaast ook te maken hebben met trans specifieke aspecten. Trans specifieke factoren blijken de passability (in hoeverre iemand wordt gezien als man of vrouw), het effect van indirect slachtofferschap, online haat en de impact van internationale ontwikkelingen. Ook blijkt de verwevenheid tussen de verschillende factoren groot.

Deze trans specifieke factoren zorgen voor extra lagen van kwetsbaarheid die de veiligheidsbeleving van transgender personen negatief beïnvloeden. Het onderzoek onderstreept daarmee het belang van erkenning voor zowel gedeelde als unieke ervaringen. Door inzicht te geven in dit samenspel van invloeden, biedt het onderzoek waardevolle aanknopingspunten voor beleid en praktijk om de veiligheid, erkenning en inclusie van transgender personen in Groningen te versterken.

Inhoud

Samenvatting.....	1
1. Inleiding.....	4
1.1 Onderzoeksvraag.....	7
2. Theoretisch kader.....	8
2.1 Persoonlijke factoren.....	8
2.2 Leefomgeving.....	11
2.2.1 Criminele omgeving.....	11
2.2.2 Sociale omgeving.....	12
2.2.3 Fysieke omgeving.....	14
2.2.4 Institutionele omgeving.....	15
2.3 Algemeen maatschappelijke context.....	16
2.4 Media.....	17
2.5 Deelvragen.....	18
3. Methoden.....	19
3.1 Onderzoekopzet en dataverzameling.....	19
3.2 Data-analyse.....	20
3.3 Ethische verantwoording.....	21
4. Resultaten.....	23
4.1 Beschrijvende gegevens.....	23
4.2 Persoonlijke factoren.....	24
4.2.1 Slachtofferervaringen.....	25
4.2.2 Weerbaarheid/ zelfredzaamheid.....	26
4.3 Leefomgeving.....	28
4.3.1 Criminele omgeving.....	28
4.3.2 Sociale omgeving.....	29
4.3.3 Fysieke omgeving.....	31
4.3.4 Institutionele omgeving.....	32
4.4 Algemeen maatschappelijke context.....	34
4.5 Media.....	35
5. Conclusie en discussie.....	37
5.1 Conclusie persoonlijke factoren.....	37
5.2 Conclusie leefomgeving.....	38
5.2.1 Criminele omgeving.....	38
5.2.2 Sociale omgeving.....	39
5.2.3 Fysieke omgeving.....	40

5.2.4 Institutionele omgeving.....	41
5.3 Conclusie algemeen maatschappelijke context.....	41
5.4 Conclusie media	42
5.5 Conclusie onderzoeksvraag	42
5.6 Aanbevelingen.....	43
5.7 Beperkingen	45
5.8 Ethische reflectie	47
5.9 Afsluiting.....	48
Referenties.....	49
Bijlagen	61
Bijlage 1: Gestandaardiseerde boodschap	61
Bijlage 2: Informatie en toestemmingformulier	62
Bijlage 3: Operationalisatie van het model	64
Bijlage 4: Interviewschema.....	66
Bijlage 5: Overzicht (sub) thema's	68

1. Inleiding

Met het huidige wereldwijde politieke klimaat is de positie van transgender personen kwetsbaarder geworden. Zo is er in de Verenigde Staten een opkomst te zien van wetten die de veiligheid en sociale zekerheid van transgender personen ondermijnen (Bahara, 2025; Transgender Netwerk Nederland, 2025). Deze opkomst van het conservatieve klimaat heeft er zelfs in geresulteerd dat het reisadvies naar de Verenigde Staten voor LHBTIQ+ personen is aangescherpt (Ministerie van Buitenlandse Zaken, 2025). Ook in Nederland is de positie van de transgendergemeenschap kwetsbaar, zo voelen transgender personen zich twee keer zo vaak onveilig, worden ze zeven keer zo vaak mishandeld of daarmee bedreigd en zijn ze tien keer zo vaak slachtoffer van cyberpesten dan cisgender personen (Transgender Netwerk Nederland, 2024a).

De term transgender of trans is een parapluterm voor iemand van wie de genderidentiteit (het gevoel man, vrouw of geen van beide te zijn) niet overeenkomt met het geslacht dat deze persoon bij de geboorte toegewezen heeft gekregen (Huijnk, 2022). Naast dat transgender personen zich man of vrouw voelen, kunnen ze ook een non-binaire genderidentiteit hebben waarbij ze zich ergens tussen man en vrouw in voelen, of buiten dit binaire idee vallen en zich noch man en noch vrouw voelen (Kennis & Centraal Bureau voor de Statistiek, 2024). Cisgender personen zijn mensen waarbij het geboortegeslacht van deze persoon overeenkomt bij hoe zij zich voelen (genderidentiteit) (Nederlands Jeugdinstituut, z.d.-a).

In Nederland is de veiligheidsbeleving die transgender personen ervaren slechter ten opzichte van de veiligheidsbeleving van cisgender personen. Zo krijgen transgender personen vaker te maken met mishandeling of bedreiging. Op jaarbasis wordt 1 op de 7 transgender personen hier slachtoffer van (Van Oosterhout & Transgender Netwerk Nederland, 2018). In de algehele populatie krijgt 2,1% (1 op de 48) van de Nederlandse bevolking te maken met mishandeling of bedreiging (Transgender Netwerk Nederland, 2024a). Ook krijgen transgender personen vaker te maken met discriminatie dan cisgender personen. In een onderzoek onder 351 transgender personen gaf een derde van de respondenten aan op zijn minst dagelijks lastig gevallen te worden en 38% gaf aan dat deze ervaringen altijd te maken hadden met hun genderexpressie of genderidentiteit (Van Oosterhout et al., 2015). Hiernaast neemt het anti-trans geluid op sociale media toe, in 2023 was er sprake van een toename

De veiligheidsbeleving van transgender personen in de gemeente Groningen. Door Hanneke Brink.

van 67% (Van Dijk, 2023). De fysieke mishandeling, bedreiging, discriminatie en online haat resulteert erin dat veel transgender personen zich in Nederland wel eens of zelfs vaak onveilig voelen (Van Oosterhout & Transgender Netwerk Nederland, 2018).

Het meemaken van expliciete vormen van geweld of discriminatie verklaren een gedeelte van de onveiligheidsgevoelens die transgender personen kunnen hebben. Hiernaast kunnen de gedragingen die niet strafrechtelijk genormeerd zijn, zoals uitsluiting, ook als bedreigend voelen en van belang zijn bij het ontstaan van een slechtere veiligheidsbeleving (Vanderveen, 2006). Daarnaast wordt de veiligheidsbeleving ook beïnvloed door de gedachten, percepties, emoties, risicopercepties, oordelen en attitudes die mensen hebben (CCV, 2025; Smeets, 2018). Als gevolg van een slechtere veiligheidsbeleving voelt bijna 60% van de transgender personen zich wel eens onveilig (Van Oosterhout & Transgender Netwerk Nederland, 2018). Dit staat tegenover 15% van de Nederlandse bevolking die zich wel eens onveilig voelt (Centraal Bureau voor de statistiek et al., 2024). Bijna 400.000 mensen van de Nederlandse bevolking valt onder de paraplu-term van transgender persoon en er is dus een aanzienlijk gedeelte in deze groep die te maken krijgt met onveiligheidsgevoelens (Joemmanbaks & De Graaf, 2023).

Ook binnen de gemeente Groningen is te zien dat transgender personen een slechtere veiligheidsbeleving hebben dan niet transgender personen. Hier scoren transgender personen lager op hun algemene gevoel van veiligheid. Zo geven cisgender LHB- mannen hun algemene gevoel van veiligheid in de gemeente Groningen gemiddeld een 8,0 en cisgender LHB- vrouwen een 8,1. Transgender personen scoren hier een hele punt lager op (7,0). Dit laat zien dat transgender personen in de gemeente Groningen over het algemeen een slechtere veiligheidsbeleving hebben (Andriessse, 2024).

Transgender personen, zowel landelijk als in de gemeente Groningen, hebben een slechtere veiligheidsbeleving dan cisgender personen. Een gevoel van veiligheid valt onder de basisbehoeften van de mens en het wordt als nodig geacht om een zekere mate van vervulling uit het leven te halen (Maslow, 1943). Om deze vervulling uit het leven te halen hebben transgender personen dus een positieve veiligheidsbeleving nodig. Om deze positieve veiligheidsbeleving van transgender personen in de gemeente Groningen te waarborgen is het van belang om inzichtelijk in kaart te brengen waar de onveiligheidsbeleving van transgender personen in de omgeving uit voortkomt. Door dit in

kaart te brengen kan er gekeken worden hoe er wellicht een positieve veiligheidsbeleving gecreëerd kan worden.

Dit onderzoek heeft ook een wetenschappelijke meerwaarde. De meerwaarde van dit onderzoek ligt in het verdiepen van bestaande kennis over de veiligheidsbeleving van mensen door specifiek aandacht te besteden aan de ervaringen van transgender personen. Hoewel uit eerder onderzoek bekend is dat transgender personen vaker slachtoffer zijn van geweld en discriminatie dan niet transgender personen (Transgender Netwerk Nederland, 2024a; Van Oosterhout en Transgender Netwerk Nederland, 2018), is er nog relatief weinig bekend over hoe deze ervaringen zich vertalen naar hun veiligheidsbeleving en welke factoren nog meer een rol in spelen in hun veiligheidsbeleving. Er is reden om aan te nemen dat deze structurele blootstelling aan negatieve ervaringen leidt tot een slechtere veiligheidsbeleving, maar er zijn ook andere factoren die een rol spelen in de veiligheidsbeleving en over deze factoren is weinig bekend (CCV, 2025; Smeets, 2018).

Om deze complexiteit beter te begrijpen wordt in dit onderzoek gebruik gemaakt van het model van beïnvloedbare factoren van het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV), in dit onderzoek aangeduid als het 'Veiligheidsmodel' (CCV, z.d.; Smeets, 2016; De Nooijer, 2018). Dit model brengt op een systematische wijze vier niveaus in kaart die van invloed zijn op de veiligheidsbeleving: persoonlijke factoren, de leefomgeving, de algemeen maatschappelijke factoren en de daaruit voortvloeiende mediaberichtgeving (CCV, z.d.). Dit model brengt in kaart welke factoren van invloed zijn op de veiligheidsbeleving van mensen, maar is nog nooit toegepast op de specifieke context van transgender personen. Om deze reden past dit onderzoek het model toe op leden uit de transgendergemeenschap.

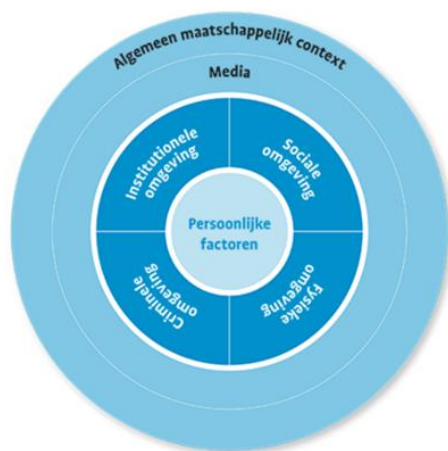
Naast de wetenschappelijke relevantie is het onderzoek ook sociologisch relevant. Het Veiligheidsmodel laat zien dat zowel het macro als het micro niveau invloed hebben op de veiligheidsbeleving van mensen. Door het Veiligheidsmodel samen te voegen met context specifieke factoren kan er gekeken worden hoe de individuele factoren en de omgevingsfactoren een rol spelen in de veiligheidsbeleving van transgender personen en hoe deze factoren met elkaar samenhangen. Het onderzoek kijkt naar normen, waarden en gedragingen op het macro niveau en hoe deze aspecten invloed hebben op het microniveau van de persoonservaringen. De samenhang tussen het macro en het microniveau maakt dit onderzoek sociologisch relevant.

1.1 Onderzoeksvraag

Uit de maatschappelijke, de wetenschappelijke en de sociologische relevantie blijkt dat er nog een gat is in de kennis die verklaart hoe de veiligheidsbeleving van transgender personen tot stand komt. Om deze reden is er voor dit onderzoek de volgende onderzoeksvraag opgesteld: "Welke factoren beïnvloeden de veiligheidsbeleving van transgender personen binnen de gemeente Groningen?"

2. Theoretisch kader

De mate waarin een individu zich veilig of onveilig voelt is afhankelijk van verschillende factoren. Deze factoren zijn samengevat in het Veiligheidsmodel (CCV, z.d.) en zijn in te schalen op vier niveaus (Smeets, 2016). Het eerste niveau bestaat uit de persoonlijke factoren. Het tweede niveau bestaat uit de leefomgeving van een individu, welke kan worden onderverdeeld in de criminele omgeving, de sociale omgeving, de fysieke omgeving en de criminele omgeving. Het derde en vierde niveau bestaan uit de algemeen maatschappelijke context en de hierbij behorende mediaberichtgeving. Dit model vormt de rode draad van het onderzoek. In figuur 1 is een visualisatie van het model te zien.

Figuur 1: Veiligheidsmodel (CCV, z.d.)

2.1 Persoonlijke factoren

Het eerste niveau van factoren in het Veiligheidsmodel die van invloed is op de veiligheidsbeleving, zijn de persoonlijke factoren (Smeets, 2016). Dit zijn persoonlijke kenmerken en eigenschappen die bepalen hoe mensen situaties interpreteren en ervaren en daarmee ook bepalend zijn voor mensen hun veiligheidsbeleving (Smeets, 2016). Het CCV heeft een lijst opgesteld met persoonlijke factoren die van invloed zijn op de veiligheidsbeleving (CCV, z.d.). De factoren die het CCV heeft opgesteld zijn: leeftijd, geslacht en etniciteit; seksuele geaardheid; opleidingsniveau en economische positie; geestelijke en lichamelijke gezondheid; ervaren kwetsbaarheid; manier van omgaan met onzekerheid; levensstijl en kijk op de wereld. Voor het huidige onderzoek wordt specifiek gefocust op twee persoonlijke factoren die eerder gekenmerkt zijn als belangrijke invloeden op de veiligheidsbeleving. Ten eerste de slachtofferervaring, die in het Veiligheidsmodel aangeduid worden met ervaren kwetsbaarheid (Oppelaar & Wittebrood, 2006). Ten tweede de

persoonlijke weerbaarheid en zelfredzaamheid, welke onder de ervaren kwetsbaarheid en de manier van omgaan met onzekerheid binnen het Veiligheidsmodel vallen (Boers et al., 2008; Centraal Bureau voor de Statistiek, 2020).

2.1.1 Slachtofferervaringen

De eerste persoonlijke factor die een negatieve invloed heeft op de veiligheidsbeleving zijn slachtofferervaringen (Oppelaar & Wittebrood, 2006). Slachtofferervaringen kunnen gedefinieerd worden als de mate waarin individuen die eerder slachtoffer zijn geweest hun kansen inschatten om opnieuw slachtoffer te worden (Oppelaar & Wittebrood, 2006). Wanneer iemand een ingrijpende of bedreigende situatie heeft meegemaakt kan dit leiden tot verhoogde waakzaamheid en de verwachting dat iets soortgelijks opnieuw zal gebeuren. Er ontstaat dan een algemene verwachting van herhaling, waarbij men ervan uitgaat in de toekomst opnieuw geconfronteerd te worden met negatieve ervaringen (Feinstein et al., 2012). Dit mechanisme versterkt gevoelens van kwetsbaarheid en onzekerheid en draagt zo bij aan een verminderde veiligheidsbeleving (Hatzenbuehler & Pachankis, 2016).

In de specifieke context van transgender personen zijn slachtofferervaringen extra relevant. Dit komt doordat het geweld en de afwijzing die zij ervaren vaak direct samenhangen met hun genderidentiteit en daardoor een voortdurende bron van dreiging vormen (Van Oosterhout et al., 2015). De incidenten waar transgender personen mee te maken krijgen zijn niet willekeurig maar juist identiteitsgebonden. Dit resulteert in een vergroot gevoel van kwetsbaarheid onder transgender personen, wat leidt tot een verminderde veiligheidsbeleving (Hatzenbuehler & Pachankis, 2016). Deze negatieve slachtofferervaringen en de angst voor herhaling van deze ervaringen beïnvloeden het gedrag van slachtoffers. Veel transgender personen passen hun gedrag aan door bepaalde personen of locaties te vermijden, minder buitenshuis te komen of zelfs te verhuizen, om zo te voorkomen dat ze opnieuw slachtoffer worden (Van Oosterhout et al., 2015). Deze aanpassingen weergeven de impact die de negatieve slachtofferervaringen op het dagelijks leven van transgender personen kunnen hebben en schetsten hoe slachtofferervaringen kunnen leiden tot een slechtere veiligheidsbeleving.

2.1.2 Weerbaarheid en zelfredzaamheid

De tweede persoonlijke factor die invloed heeft op de veiligheidsbeleving is persoonlijke weerbaarheid en zelfredzaamheid. Persoonlijke weerbaarheid is het vermogen van een

individu om te kunnen omgaan met veranderingen, negatieve invloeden, negatieve ervaringen of (sociale) uitsluiting (Movisie, z.d.-a). Zelfredzaamheid is het vermogen van een individu om zelfstandig problemen op te lossen en in de eigen basisbehoeften te voorzien, zonder daarbij afhankelijk te zijn van anderen (College voor de Rechten van de Mens, 2020). Binnen de context van veiligheid gaat het bij beiden om het vertrouwen dat iemand heeft in het eigen kunnen om zichzelf te beschermen of slachtofferschap te voorkomen (Boers et al., 2008). Een hoge mate van weerbaarheid en zelfredzaamheid resulteert in meer vertrouwen in het eigen kunnen om voor zichzelf op te komen (Boers et al., 2008). Dit kan resulteren in een betere veiligheidsbeleving. Daarentegen kan een lage weerbaarheid en zelfredzaamheid resulteren in minder vertrouwen in het eigen kunnen om voor zichzelf op te komen en leiden tot een slechtere veiligheidsbeleving.

Weerbaarheid en zelfredzaamheid hebben voor transgender personen nog een extra laag. Wanneer de weerbaarheid en zelfredzaamheid van transgender personen laag zijn, kan dit leiden tot zelfverhulling: het actief verbergen van aspecten van de eigen genderidentiteit om afwijzingen, negatieve reacties en de kans op slachtofferschap te voorkomen (Bry et al., 2016; Larson & Chastain, 1990; Rood et al., 2017). Op korte termijn kan deze zelfverhulling ervoor zorgen dat transgenderpersonen een betere veiligheidsbeleving hebben (Rood et al., 2017). Echter blijkt dat zelfverhulling op lange termijn resulteert in spanning en een voortdurend gevoel van waakzaam zijn, dit leidt tot een verminderde veiligheidsbeleving (Rood et al., 2017).

Wanneer transgender personen zich wel weerbaar en zelfredzaam voelen, kan dit voortkomen uit de mate van identiteitstrots die ze hebben. Dit is het vermogen om de eigen genderidentiteit te omarmen en zichtbaar te durven zijn in een samenleving waar de cisgender norm vaak dominant is (Singh et al., 2011). Wanneer transgender personen identiteitstrots ervaren, zijn zij beter in staat om zich staande te houden in omgevingen waar discriminatie, geweld of uitsluiting voorkomt. Identiteitstrots draagt bij aan een positiever zelfbeeld en sterkere zelfacceptatie. Dit versterkt het gevoel van controle en vermindert gevoelens van kwetsbaarheid, wat leidt tot een positievere veiligheidsbeleving (Verguchten et al., z.d.). Als transgender personen zich durven te uiten hoe ze zich willen uiten zorgt dit ervoor dat ze minder bezorgd zijn om de meningen van anderen en minder angst voor hun persoonlijke veiligheid ervaren (Rood et al., 2017).

2.2 Leefomgeving

Het tweede niveau uit het Veiligheidsmodel is de leefomgeving. Dit verwijst naar de ruimte waarin mensen wonen, werken, recreëren en zich verplaatsen. Volgens het Veiligheidsmodel bestaat de leefomgeving uit: de criminele omgeving; de sociale omgeving; de fysieke omgeving en de institutionele omgeving (CCV, z.d.).

2.2.1 Criminele omgeving

De criminele omgeving, als onderdeel van de leefomgeving, speelt een rol in de veiligheidsbeleving (CCV, z.d.). De criminele omgeving verwijst naar de mate waarin mensen criminaliteit, overlast of ander ongewenst gedrag in hun omgeving zien (Smeets, 2016). Wanneer mensen herhaaldelijk worden geconfronteerd met dergelijke situaties in hun directe omgeving, ontstaat het gevoel dat criminaliteit dichtbij is en daarmee een reëel risico vormt (CCV, z.d.). De aanwezigheid van situaties of personen die overlast veroorzaken, kan ertoe leiden dat mensen het gevoel krijgen dat de sociale, morele of fysieke orde in hun leefomgeving is verstoord (CCV, z.d.; Suskens, 2017). Deze beleving kan doorwerken in het dagelijks leven en erin resulteren dat mensen anderen gaan wantrouwen en het gevoel krijgen nergens meer veilig te zijn (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2024). Dit laat zien hoe de criminele omgeving werkt als een algemeen mechanisme voor de veiligheidsbeleving van mensen.

Binnen de context van de criminele omgeving krijgen transgender personen disproportioneel te maken met uitingen van criminaliteit. Dit uit zich in de vormen van geweld, overlast en discriminatie. Geweld en overlast tegen transgender personen zijn terug te zien in gender gerelateerd geweld waar transgender personen mee te maken krijgen. Dit zijn alle daden van geweld gericht tegen een persoon vanwege hun geslacht, genderidentiteit of genderexpressie (Instituut voor de gelijkheid van mannen en vrouwen, z.d.). 17% van de transgender personen in Nederland is ooit slachtoffer geweest van lichamelijk of seksueel geweld, dit is ongeveer twee keer zo vaak als gemiddeld binnen de bredere LHBTIQ+ gemeenschap (Huijnk et al., 2022; Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, 2025). Naast fysiek geweld krijgen transgender personen ook vaak te maken met discriminatie in de vorm van commentaren, verbaal geweld en bedreigingen (Motmans, 2012; Van Oosterhout et al., 2015). Omdat transgender personen disproportioneel vaak te maken krijgen met geweld en discriminatie neemt het reële risico op confrontaties met criminaliteit toe en is er

een groter risico op slachtofferschap, waardoor dit bijdraagt aan een slechtere veiligheidsbeleving (CCV, z.d.).

2.2.2 Sociale omgeving

De sociale omgeving, als onderdeel van de leefomgeving, speelt ook een rol in de veiligheidsbeleving (CCV, z.d.). De sociale omgeving verwijst naar de sociale structuur en dynamiek binnen een bepaalde context waarin gevoelens van (on)veiligheid ontstaan door relaties en interacties met anderen (CCV, z.d.; De Nooijer, 2018). Onderlinge relaties en sociale cohesie zijn bepalend voor de mate waarin mensen zich veilig voelen in hun leefomgeving (CCV, z.d.).

2.2.2.1 Sociale steun

Een belangrijke factor binnen de sociale omgeving die bijdraagt aan de veiligheidsbeleving zijn onderlinge relaties (CCV, z.d.). Deze onderlinge relaties kunnen een positief karakter hebben wat terugkomt in een gevoel van sociale steun. Dit verwijst naar het gevoel van emotionele steun, waardering en acceptatie die mensen ontvangen vanuit hun sociale netwerk (Movisie, 2024). Sociale steun beïnvloedt de veiligheidsbeleving op twee manieren. Ten eerste zorgt sociale steun ervoor dat mensen meer vertrouwen krijgen in hun omgeving. Wanneer mensen weten dat anderen hen zullen steunen in onprettige of onveilige situaties hebben ze het gevoel dat ze er niet alleen voor staan. Hierdoor weten zij dat ze in moeilijke situaties op anderen terug kunnen vallen (Kuyper & Vanden Berghe, 2017). Dit vertrouwen in anderen vergroot het gevoel van veiligheid en verbondenheid (Kuyper & Vanden Berghe, 2017). Ten tweede biedt sociale steun de mogelijkheid om te praten over zorgen of negatieve ervaringen. Het kunnen delen van emoties en ervaringen zorgt ervoor dat stress en angst zich minder opstapelen (Bockting et al., 2013). Hierdoor vermindert de impact van een bedreigende situatie op het gevoel van veiligheid. Doordat mensen steun ervaren bij het verwerken van nare gebeurtenissen voelen zij zich mentaal sterker, wat kan leiden tot een betere veiligheidsbeleving (Bockting et al., 2013).

Binnen de transgender gemeenschap speelt sociale steun vanuit de gemeenschap een belangrijke rol in de veiligheidsbeleving (Sherman et al., 2019). Deze vorm van verbondenheid wordt aangeduid als Transgender Community Connection (TCC). TCC omvat twee componenten: enerzijds een emotionele verbondenheid met de gemeenschap, oftewel het interne gevoel van erbij horen, en anderzijds gedragsmatige deelname, oftewel zichtbare

interacties met andere transgender personen (Sherman et al., 2019). Deze verbondenheid versterkt sociale ondersteuningsnetwerken, die bijdragen aan de persoonlijke weerbaarheid (Bowling et al., 2020). Gemeenschapsverbondenheid zorgt ervoor dat mensen kunnen praten met anderen die begrijpen wat ze meemaken, hierdoor voelt men zich gesteund. Door deze steun voelen mensen zich beter in staat om negatieve ervaringen te verwerken en heeft dit een positieve werking op de veiligheidsbeleving (Bowling et al., 2020).

2.2.2.2 Sociale cohesie

Een tweede factor die binnen de sociale omgeving kan bijdragen aan een betere veiligheidsbeleving is sociale cohesie (CCV, z.d.). Sociale cohesie verwijst naar de mate waarin mensen zich met elkaar verbonden voelen, elkaar vertrouwen en bereid zijn anderen te helpen (Schnabel et al., 2008). Waarbij het bij sociale steun vooral gaat over de directe sociale omgeving van iemand, is sociale cohesie meer gericht op vreemden op straat. Wanneer er sprake is van sterke sociale cohesie, ontstaat het gevoel dat men op elkaar kan rekenen en dat anderen bereid zijn om in te grijpen wanneer er zich een onveilige situatie voordoet (Huygen et al., 2008). Hierdoor verkleint de angst om slachtoffer te worden en verhoogt het gevoel van bescherming (Huygen et al., 2008). Sociale cohesie werkt in dit opzicht als een vorm van informele controle, het bevordert gewenst gedrag en voorkomt ongewenst gedrag omdat mensen het idee hebben dat zij gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor hun omgeving (Blokland, 2009). Zo zullen mensen overtreders aanspreken wanneer dit een gewoonte is in de sociale omgeving en wanneer ze er vertrouwen in hebben dat ze steun krijgen van anderen (Boutellier et al., 2007). Het gevoel van verbondenheid kan een positief effect hebben op de veiligheidsbeleving (Lee & Earnest, 2003).

Voor minderheidsgroepen en transgender personen kan de mate van sociale cohesie ook een negatieve invloed hebben op de veiligheidsbeleving. Zo werkt de sociale cohesie niet altijd als een beschermende factor voor de veiligheidsbeleving. Sociale cohesie zorgt ervoor dat mensen vaak optrekken met mensen die vergelijkbaar zijn met henzelf en eenzelfde achtergrond hebben (Vermeij et al., 2024). Hierdoor ontstaat het gevaar dat er bubbels ontstaan en dat mensen van verschillende groepen niet met elkaar leren samenleven en hierdoor minder begrip voor andere groepen kunnen opbrengen (Sociaal en Cultureel Planbureau, 2024). Transgender personen behoren tot een minderheidsgroep en vallen daardoor buiten veel van deze bubbels. Dit kan ertoe leiden dat transgender personen te

maken krijgen met structurele uitsluiting buiten andere groepen en hierdoor te maken krijgen met vooroordelen en structurele sociale afwijzing (Kuyper & Vanden Berghe, 2017). Deze structurele afwijzing is te zien bij transgender personen, zo krijgen transgender jongeren al vaker te maken met sociale afwijzingen als pesterijen dan niet-transgender jongeren hier mee te maken krijgen (20% tegenover 7%) (Kuyper & Vanden Berghe, 2017). Daarnaast ervaren transgender personen regelmatig microagressies: subtiele, vaak onbedoelde uitingen van vooroordelen die hun identiteit ondermijnen (Sue et al., 2007). Deze vormen van structurele afwijzing resulteren erin dat transgender personen zich minder veilig voelen binnen de sociale omgeving waarin de cohesie hen ook niet insluit, deze afwijzingen versterken gevoelens van kwetsbaarheid en een dragen bij aan een slechtere veiligheidsbeleving (Baumeister & Leary, 1995). Voor transgender personen kan de sociale cohesie dus twee kanten op werken. Wanneer ze actief deel uitmaken van een hechte, accepterende omgeving kan dit hun veiligheidsgevoel versterken (De Hart et al., 2002). Maar wanneer zij worden buitengesloten van de dominante structuren, vormt dit juist een gebrek aan cohesie en vormt dit een risico voor hun veiligheidsbeleving.

2.2.3 Fysieke omgeving

De fysieke omgeving, als onderdeel van de leefomgeving, speelt een rol in de veiligheidsbeleving (CCV, z.d.). De fysieke omgeving verwijst naar de ruimtelijke inrichting en de fysieke kwaliteit of toestand van een bepaalde leefruimte (De Nooijer, 2018).

De fysieke staat van een omgeving heeft in het algemeen een belangrijke invloed op de veiligheidsbeleving van mensen (CCV, z.d.). Een theorie die het verband tussen de fysieke omgeving en veiligheidsbeleving beschrijft is de broken windows theory (Wilson & Kelling, 1982). Deze theorie stelt dat fysieke kenmerken van een buurt sociale interacties en het gedrag van mensen kunnen beïnvloeden. Wanneer mensen geconfronteerd worden met signalen van fysieke verwaarlozing kan dit de indruk wekken dat er weinig toezicht is en dat regels en normen in die omgeving minder streng worden gehandhaafd (Cohen & Felson, 1979). Er ontstaat hierdoor een gedachte dat wangedrag in die omgeving gedoogd of zelfs aangemoedigd is (Wilson & Kelling, 1982). Hierdoor leidt het overschrijden van één norm tot het overtreden van andere normen (Scarborough et al., 2010). Dit kan ertoe leiden dat mensen het idee hebben dat andere vormen van grensoverschrijdend gedrag getolereerd worden (Nadal et al., 2014; Skinta & Torres-Harding, 2021). Mensen voelen zich in zo'n

context sneller oncomfortabel en kwetsbaar, omdat een omgeving als deze niet uitnodigt tot positieve sociale interacties, zelfs zonder concrete incidenten kunnen deze indrukken bijdragen aan een slechtere veiligheidsbeleving (Hinkle & Weisburd, 2008; Huygen et al., 2008).

Naast de algemene invloed die de fysieke omgeving kan hebben, is er voor de transgender gemeenschap nog een extra dimensie in hoe de fysieke omgeving een rol kan spelen in de veiligheidsbeleving. De mate waarin een omgeving of publieke ruimte affirmatief en respectvol omgaat met de genderidentiteit en genderexpressie van transgender personen speelt ook een rol. Non-affirmatie in de fysieke omgeving kan plaatsvinden door de afwezigheid van bijvoorbeeld genderneutrale toiletten (Transgender Netwerk Nederland, z.d.). Deze afwezigheid kan er in resulteren dat transgender personen het gevoel hebben dat hun identiteit niet bevestigd wordt, hierdoor voelen ze zich niet op alle plekken veilig (Dierickx, 2020).

Er zijn bepaalde locaties die de grootste onveiligheidsbeleving met zich meenemen. De locaties die in Groningen het vaakst als onveilig zijn ervaren door LHBTIQ+ leden en waarop respondenten een onvoldoende geven, zijn: bus- en treinstations (25,5%); horeca en uitgaansgelegenheden (22,7%); het centrum van Groningen tijdens het uitgaan (35,5%) en bij grote evenementen in Groningen (20,1%) (Andriesse, 2024). Dit komt redelijk overeen met de landelijke trend waarbij de volgende locaties als het meest onveilig worden gezien: in het openbaar vervoer; in parken en plantsoenen; bij haltes en stations en in uitgaansgelegenheden (Van Oosterhout et al., 2015). Er is dus bekend welke locaties als onveilig aanvoelen voor transgender personen, er is alleen geen duidelijkheid waarom deze locaties onveilig aanvoelen.

2.2.4 Institutionele omgeving

De laatste omgeving die een onderdeel is van de leefomgeving en invloed heeft op de veiligheidsbeleving is de institutionele omgeving (CCV, z.d.). De institutionele omgeving verwijst naar de wijze waarop publieke instituties, zoals de overheid of werkplekken, zichtbaar omgaan met veiligheidsproblemen van inwoners. Het omvat de mate waarin instituties de verantwoording dragen voor het garanderen van de leefbaarheid en veiligheid van burgers en zich actief inzetten om de veiligheidsbeleving van burgers te verbeteren (Smeets, 2016; De Nooijer, 2018).

Het vertrouwen in publieke instituties, zoals de politie en de gemeente, speelt een belangrijke rol in hoe mensen hun veiligheid ervaren (De Nooijer, 2018). Deze instituties zijn verantwoordelijk voor het handhaven van de openbare orde en het beschermen van burgers. Wanneer mensen het gevoel hebben dat instituties bereikbaar zijn, hen serieus nemen en effectief optreden bij problemen, geeft dit een gevoel van bescherming en vertrouwen (Smeets, 2016). Dit verlaagt gevoelens van kwetsbaarheid en draagt hierdoor bij aan een betere veiligheidsbeleving (Arends et al., 2015). Als daarentegen de indruk ontstaat dat instituties onvoldoende betrokken zijn of niet reageren op meldingen en zorgen uit de samenleving, kan dit leiden tot wantrouwen. Mensen kunnen dan het idee krijgen dat ze er bij incidenten alleen voor staan, wat hun veiligheidsbeleving ondermijnt (Schram et al., 2021).

Voor transgender personen speelt het vertrouwen in instituties ook in specifieke contexten een rol, zoals op de arbeidsmarkt. Op dit terrein ervaren veel transgender personen een gebrek aan veiligheid en voelen zij zich bijvoorbeeld niet vrij om open te zijn over hun genderidentiteit, uit angst voor negatieve reacties of uitsluiting (Terpstra et al., 2022). Deze gevoelens zijn te verklaren aan de hand van structureel stigma: een vorm van maatschappelijke uitsluiting waarbij beleidsmaatregelen, culturele normen en instituties systematisch nadelig uitwerken voor gestigmatiseerde groepen (Hatzenbuehler, 2016; Hatzenbuehler & Link, 2013). Op de arbeidsmarkt uit zich dit in discriminatie bij sollicitaties, uitsluitende vacatureteksten of het ontbreken van inclusiviteitsbeleid, zo heeft 45% van de transgender personen te maken gehad met discriminatie of pesterijen op de werkvloer (Movisie, 2023a). Deze institutionele tekortkomingen geven transgender personen het gevoel dat zij zich moeten aanpassen aan een gendernorm die niet strookt met hun eigen identiteit. Dit gebrek aan erkenning vanuit instituties leidt tot wantrouwen en een gevoel van onveiligheid (Bry et al., 2016; Larson & Chastain, 1990; Rood et al., 2017). Hierdoor wordt hun algehele veiligheidsbeleving negatief beïnvloed.

2.3 Algemeen maatschappelijke context

De algemene maatschappelijke context gaat over de zorgen die mensen hebben over ontwikkelingen die in de samenleving plaatsvinden. Dit gaat onder andere over polarisatie in de maatschappij en toenemende individualisering (CCV, z.d.).

2.3.1 Polarisatie

De eerste factor die een rol speelt in de algemeen maatschappelijke context is de groeiende polarisatie. Dit zijn groeiende tegenstellingen tussen verschillende groepen in de samenleving die leiden tot spanningen en conflicten tussen mensen (Movisie, z.d.-b). Drie kwart van de Nederlanders heeft het gevoel dat meningsverschillen over maatschappelijke kwesties steeds groter worden (Sociaal en Cultureel Planbureau, 2022). Deze gevoelens dat polarisatie aan het toenemen is, kunnen leiden tot vervreemding van elkaar, vooroordelen, stereotypering, onbegrip, discriminatie en uitsluiting (Nederlands Jeugdinstituut, z.d.-b). Dit zijn factoren die kunnen resulteren in een slechtere veiligheidsbeleving.

Een punt waarin er sprake is van polarisatie is de acceptatie die mensen hebben ten opzichte van transgender personen. De groep Nederlanders die een negatieve mening heeft over transgender personen is aan het groeien, zo gaf in 2024 14% van de Nederlanders aan dat ze het een probleem zouden vinden als hun kind les kreeg van een transgender docent, in 2020 was dit nog 9% (Transgender Netwerk Nederland, 2024b). Deze afnemende acceptatie start al bij jongeren, zo vond in 2023 25% van de jongeren het 'verkeerd' als iemand zich niet identificeert met hun geboortegeslacht, in 2021 was dit nog 13% (Transgender Netwerk Nederland, 2024b). De polarisatie op het gebied van gender kan ervoor zorgen dat transgender personen een slechtere veiligheidsbeleving ontwikkelen.

2.3.2 Individualisering

De tweede algemene trend die een rol speelt in de algemeen maatschappelijke context is het gevoel van toenemende individualisering (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2017). Dit is het proces waarbij traditionele sociale verbanden minder invloed uitoefenen op het individu, waardoor mensen meer keuzevrijheid ervaren en er meer diversiteit ontstaat in gedrag en opvattingen (Duyvendak, 2004). Deze individualisering kan ervoor zorgen dat er meer nadruk op het individu komt te liggen waardoor het gevoel van sociale cohesie afneemt (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2017). Dit leidt tot minder sociale verbondenheid en grotere afstand tussen mensen (Sociaal en Cultureel Planbureau, 2025). Dit kan leiden tot een slechtere veiligheidsbeleving (Lee & Earnest, 2003).

2.4 Media

De invloed die de algemeen maatschappelijke context heeft op de veiligheidsbeleving hangt samen met de berichtgeving van deze context op mediakanalen. De media laten bepaalde

berichten zien en hierdoor kunnen mensen snel de indruk krijgen dat deze zaken vaker voorkomen. Dit heeft dan een negatief effect op de veiligheidsbeleving (CCV, z.d.).

De media kan een negatieve rol spelen in de veiligheidsbeleving. Het feit dat er niet daadwerkelijk een toename van onveiligheid hoeft te zijn om mensen dit gevoel te geven valt te verklaren door middel van de cultivatietheorie. Deze theorie stelt dat de percepties van mensen veranderen door informatie die door de media wordt verspreid (Gerbner, 1969; Morgan & Shanahan, 1997). Veelal dezelfde onderliggende sociale waarden worden via de media gecommuniceerd, deze dominante boodschap in de communicatie bepaalt welke dingen er aandacht krijgen in de wereld (Gerbner, 1969; Shrum, 1996). Dit kan erin resulteren dat mensen continue aan dezelfde sociale waarden worden blootgesteld, waardoor de media een soort sturend effect heeft. Dit kan de opvattingen van mensen over de wereld beïnvloeden (Mosharafa, 2015).

Dit is terug te zien in de context van transgender personen. De Nederlandse media besteden steeds vaker negatieve aandacht aan transgender personen (Megens et al., 2024). Hierbij wordt hun bestaansrecht in twijfel getrokken of worden ze neergezet als een 'trend' of als 'te woke' (Winq, 2024). Deze negatieve uitingen dragen bij aan een verslechtering van hun maatschappelijke positie en zorgen voor meer angstgevoelens binnen de gemeenschap (Clifton, 2020; Winq, 2024). Dit levert een bijdrage aan een vijandige omgeving tegenover transgender personen en draagt bij aan een slechtere veiligheidsbeleving (Houseal, 2024).

2.5 Deelvragen

Om een antwoord op de onderzoeksvraag te krijgen zijn de volgende deelvragen opgesteld aan de hand van het Veiligheidsmodel (CCV, z.d.):

1. In hoeverre spelen de persoonlijke factoren een rol in de veiligheidsbeleving?
2. In hoeverre speelt de criminele omgeving een rol in de veiligheidsbeleving?
3. In hoeverre speelt de sociale omgeving een rol in de veiligheidsbeleving?
4. In hoeverre speelt de fysieke omgeving een rol in de veiligheidsbeleving?
5. In hoeverre speelt de institutionele omgeving een rol in de veiligheidsbeleving?
6. In hoeverre heeft de algemeen maatschappelijke context invloed op de veiligheidsbeleving?
7. In hoeverre speelt de media een rol in de veiligheidsbeleving?

3. Methoden

In dit hoofdstuk wordt de methode waarop het onderzoek is uitgevoerd toegelicht.

3.1 Onderzoeksopzet en dataverzameling

Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van de Gemeente Groningen in het kader van een afstudeerstage bij de Gemeente. De centrale onderzoeksvraag is gericht op de veiligheidsbeleving van transgender personen in de gemeente Groningen. Het doel van het onderzoek was om via kwalitatieve interviews inzicht te krijgen in welke factoren deze veiligheidsbeleving beïnvloeden.

Voorafgaande aan de dataverzameling zijn er oriënterende gesprekken gevoerd met verschillende organisaties en mensen die kennis hebben van, toegang hebben tot of onderdeel zijn van de transgender gemeenschap. Deze gesprekken vonden plaats in de periode februari en maart 2025. Betrokken organisaties waren COC-Groningen-Drenthe, Transgendergroep Groningen, Dorothy's Bar, Catcalls of Groningen, Centrum Seksueel Geweld, Waard en Biplus. Deze gesprekken waren de eerste stap in het onderzoeksproces en hadden als doel om meer context en begrip te verkrijgen over de leefwereld en ervaringen van transgender personen in Groningen. Ook werd tijdens deze gesprekken besproken hoe respondenten voor het onderzoek bereikt konden worden.

Door middel van deze gesprekken werd er een netwerk opgebouwd dat later is ingezet voor het verspreiden van een oproep tot deelname aan het onderzoek. De oproep is via een gestandaardiseerde boodschap (zie Bijlage 1) gedeeld in de periode midden maart tot eind maart. De oproep is gedeeld via sociale mediakanalen van Catcalls of Grunn, TDOV Groningen (Transgender Day of Visibility), Dorothy's Bar en intern via de mail bij het COC (ook tijdens hun ledenvergadering). In de oproep werden geïnteresseerden gevraagd om contact op te nemen via de e-mail. Na ontvangst van een e-mail werd er in overleg een afspraak gepland voor een interview.

Eerst is er in midden april een pilot interview uitgevoerd om te kijken of de interviewvragen aansloten op het onderzoek en of ze duidelijk waren voor respondenten. Omdat het interviewschema nauwelijks is veranderd op basis van dit pilot interview is dit interview meegenomen als normaal interview. De rest van de interviews zijn afgenomen in de periode eind april en mei. De selectie van respondenten richtte zich op personen die binnen de gemeente Groningen wonen of zich daar regelmatig bevinden, door bijvoorbeeld werk. Door

deze afbakening kon er rekening worden gehouden met contextuele factoren die de veiligheidsbeleving kunnen beïnvloeden, zoals de acceptatiegraad ten opzichte van transgender personen in Groningen of de leefomgeving in de gemeente. Deze context kon zo constant worden gehouden gedurende het onderzoek.

Bij alle interviews is, na het verkrijgen van toestemming (zie Bijlage 2), gebruik gemaakt van audio-opnames zodat de gesprekken volledig getranscribeerd konden worden. Deze transcripten zijn vervolgens gepseudonimiseerd, waarbij herkenbare gegevens zijn verwijderd of vervangen door neutrale termen om de privacy van de deelnemers te waarborgen.

3.2 Data-analyse

In dit onderzoek is gekozen voor semi-gestructureerde diepte-interviews als methode van de dataverzameling. Deze vorm combineert een vooraf opgestelde set kernvragen met de mogelijkheid om door te vragen op onderwerpen die door de respondent zelf worden ingebracht (Gill et al., 2008). Deze kernvragen zijn opgesteld aan de hand van een operationalisatie van het theoretisch kader en het Veiligheidsmodel (zie Bijlage 3). Dit model beschrijft verschillende dimensies die gezamenlijk invloed kunnen hebben op de veiligheidsbeleving: persoonlijke factoren; de leefomgeving (de criminele omgeving; de sociale omgeving; de fysieke omgeving en de institutionele omgeving); de algemeen maatschappelijke context en mediaberichtgeving. Elke dimensie is onderverdeeld in sub-indicatoren en vertaald naar interviewvragen (zie Bijlage 4). Door deze methode is er ruimte voor verdieping en persoonlijke verhalen. Dit is van belang bij het onderzoeken van complexe en subjectieve ervaringen zoals de veiligheidsbeleving van transgender personen in de gemeente Groningen.

De interviews zijn, na toestemming van de respondenten, opgenomen en volledig getranscribeerd en gepseudonimiseerd. Voor de analyse van deze transcripten is gebruik gemaakt van het programma Atlas.ti (ATLAS.ti, z.d.). Bij het coderen is er gewerkt op deductieve en inductieve basis, hierdoor zijn er verschillende sub-thema's in de data naar voren gekomen. De deductieve sub-thema's zijn vooraf opgesteld op basis van het theoretisch kader en de operationalisatie van het Veiligheidsmodel van het CCV (CCV, z.d.). Deze deductieve sub-thema's vormen de leidraad tijdens het analyseren van de data. Daarnaast zijn er inductieve sub-thema's tot stand gekomen tijdens het analyseren van de

transcripten. Dit zijn thema's die niet expliciet onderdeel waren van het theoretisch kader, maar op basis van herhaling, relevantie of diepgang in de interviews naar voren kwamen (voor een overzicht van de sub-thema's zie Bijlage 5). Door de deductieve en inductieve sub-thema's te combineren kon getoetst worden of bestaande theorieën terugkwamen in de praktijk en konden er nieuwe inzichten worden gegenereerd die specifiek van belang zijn voor de doelgroep en de context van dit onderzoek. Deze werkwijze heeft bijgedragen aan een diepgaande interpretatie van de ervaringen van transgender personen in relatie tot hun veiligheidsbeleving in de gemeente Groningen.

3.3 Ethische verantwoording

In dit onderzoek is zorgvuldig omgegaan met ethische aspecten, wat van belang is gezien de positie van transgender personen en het persoonlijke karakter van het onderwerp. Om dit te doen is er rekening gehouden met de ethische principes die omschreven zijn door de Rijksuniversiteit Groningen: eerlijkheid, transparantie, onafhankelijkheid, zorgvuldigheid en verantwoordelijkheid (Rijksuniversiteit Groningen, z.d.)

Eerlijkheid houdt in dat respondenten voorafgaande aan de deelname goed geïnformeerd zijn over het doel van het onderzoek en de manier waarop hun gegevens worden gebruikt. Dit is gewaarborgd doordat deelnemers voorafgaande aan het interview een informatiebrief en toestemmingsformulier hebben ontvangen (zie Bijlage 2). Het interview en dus deelname aan het onderzoek, vond pas plaats nadat het toestemmingsformulier was ondertekend. Hiernaast was het ook mogelijk om vragen over het onderzoek, de dataverzameling of de verwerking aan de interviewer te stellen.

Transparantie is gewaarborgd doordat de stappen van het onderzoek zijn vastgelegd, inclusief het proces van werving, dataverzameling en analyse. Dit maakt het mogelijk om het onderzoek te reproduceren en evalueren.

Onafhankelijkheid is gewaarborgd. Ondanks dat het onderzoek is uitgevoerd in opdracht van de gemeente Groningen heeft de gemeente geen invloed gehad op de inhoudelijke uitkomsten. De interviews zijn zelfstandig afgenomen en geanalyseerd door de onderzoeker (Hanneke Brink) en de gemeente heeft geen toegang gehad tot de data of de analyses.

Zorgvuldigheid werd onder andere toegepast in de formulering van de interviewvragen, die sensitief zijn opgesteld om onnodige belasting voor de respondent te voorkomen. Tijdens de

interviews is een check-in moment ingebouwd om te toetsten hoe de respondent zich voelden en na afloop is er gevraagd hoe ze het hadden ervaren om over dit onderwerp te spreken. Indien nodig werd er gewezen op beschikbare nazorg, zoals contact met De Luisterlijn (088 0767 000). Hiernaast is er bij aanvang van het onderzoek ingeschat dat deelname geen of slechts geringe risico's met zich mee zouden brengen voor participanten. Deze inschatting is gebaseerd op eerdere ervaringen met kwalitatief onderzoek onder vergelijkbare gemarginaliseerde groepen, waaruit bleek dat deelnemers het over het algemeen positief ervaren wanneer hun ervaringen als gemarginaliseerde groep serieus genomen worden en zij de mogelijkheid krijgen om hierover te spreken. Hier kwam ongemak tijdens de interviews dan ook vrijwel niet voor. Voor dit onderzoek werd eenzelfde reactie verwacht.

Verantwoordelijkheid is genomen door de bescherming van privacy en welzijn van deelnemers. De data zijn volledig gepseudonimiseerd, waardoor er geen directe namen of andere identificeerbare gegevens in de transcripten of rapportage staan. Alle gevoelige data zijn opgeslagen op een beveiligde schijf van de gemeente, uitsluitend toegankelijk voor de onderzoeker. Na afronding van het onderzoek is de data verwijderd uit deze omgeving en zal deze niet opnieuw gebruikt worden voor andere doeleinden.

Omdat het onderzoek binnen de context van de gemeente Groningen heeft plaatsgevonden en onder hun beveiligde omgeving is uitgevoerd, is er besloten dat er geen externe toetsing door de ethische commissie van de Rijksuniversiteit Groningen uitgevoerd hoefde te worden. Door de bovengenoemde maatregelen is er ethisch verantwoord met het onderzoek en de deelnemers omgegaan. Wel blijkt er achteraf dat de ethische commissie wel geraadpleegd had moeten worden, hier zal in de discussie kritisch op gereflecteerd worden.

4. Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten die uit de data voortkomen beschreven.

4.1 Beschrijvende gegevens

Deze paragraaf schetst de sample van het onderzoek.

De interviews zijn afgenomen op een locatie die in overleg met de respondent is gekozen, zodat ze zich veilig en comfortabel voelden. De meeste interviews (9) vonden plaats in een kantoorruimte van de Gemeente Groningen, 2 interviews werden thuis of op werk bij de respondent uitgevoerd en 1 interview werd online gevoerd. In totaal zijn er 12 interviews afgenomen, waarmee de beoogde datasaturatie werd bereikt.

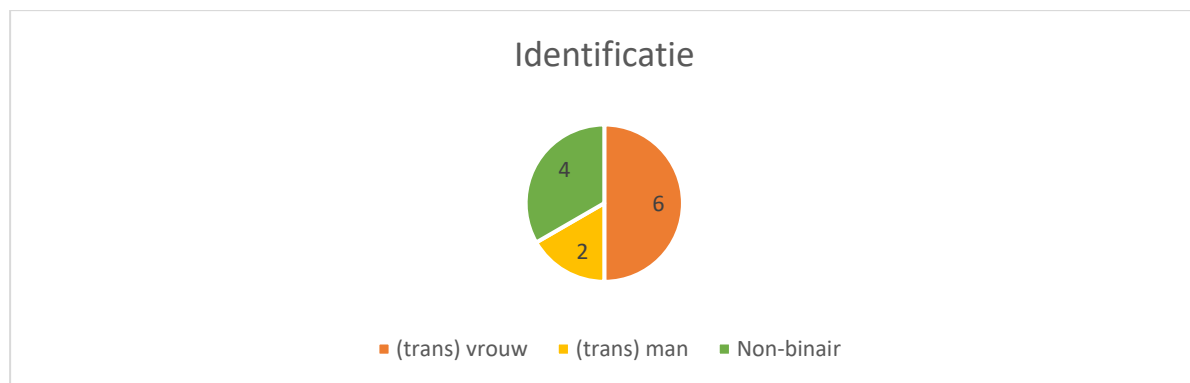
De leeftijden van de respondenten liepen uiteen tussen de 20 jaar en 65 jaar (zie tabel 1). Er was een gemiddelde leeftijd van 35,5 jaar ($SD=12,28$) en de mediaan van de sample is 30. Er zijn in verhouding meer mensen van 30 of onder de 30 geïnterviewd. Wel is ervoor gezorgd dat er mensen vanuit verschillende generaties binnen de sample vielen. De interviews duurden tussen de 31 en 56 minuten. Gemiddeld duurde de interviews 42 minuten ($SD=6,75$). Een paar interviews waren aan de korte kant, wat de impact hiervan is wordt besproken in de discussie.

In tabel 2 is er te zien dat het grootste gedeelte van de respondenten zich identificeert als (trans) vrouw. 4 respondenten identificeren zich als non-binair en 2 respondenten identificeren zich als (trans) man.

Tabel 1: Gegevens van de interviews (willekeurige volgorde)

Leeftijd respondenten	Duur interview	Locatie interview
40 jaar	50 minuten	Online
39 jaar	42 minuten	Kantoor van de Gemeente
30 jaar	41 minuten	Kantoor van de Gemeente
48 jaar	32 minuten	Huis van de respondent
25 jaar	31 minuten	Kantoor van de Gemeente
47 jaar	46 minuten	Kantoor van de respondent
65 jaar	56 minuten	Kantoor van de Gemeente
29 jaar	46 minuten	Kantoor van de Gemeente
25 jaar	46 minuten	Kantoor van de Gemeente
28 jaar	34 minuten	Kantoor van de Gemeente
30 jaar	37 minuten	Kantoor van de Gemeente
20 jaar	40 minuten	Kantoor van de Gemeente
Gemiddeld: 35,5 jaar	Gemiddeld: +- 42 minuten	

Tabel 2: Identificatie van de respondenten

Om de resultaten te kunnen beschrijven is er eerst gekeken naar de onderzoeksvraag van het onderzoek: “Welke factoren beïnvloeden de veiligheidsbeleving van transgender personen binnen de gemeente Groningen?”. Het doel van dit onderzoek is om inzicht te krijgen in welke factoren bijdragen aan de veiligheidsbeleving van transgender personen. Om dit inzicht te verkrijgen is het van belang om een antwoord op de deelvragen te formuleren.

Eerst is de vraag gesteld welk cijfer de respondenten hun veiligheidsbeleving geven op een schaal van 1 tot 10, waarbij 1 inhoudt zich helemaal niet veilig te voelen en een 10 inhoudt zich erg veilig te voelen. Hierdoor is de inductieve sub-thema *cijfer* ontstaan. Gemiddeld geven de respondenten hun veiligheidsgevoel een 7 (SD=1,08), dit komt overeen met eerder uitgevoerd onderzoek (Andriesse, 2024). De cijfers lopen uiteen tussen een 5 en een 9, hierbij is de mediaan ook een 7. Er is maar een respondent die de veiligheidsbeleving een onvoldoende geeft, namelijk een 5. Wel geven meerdere respondenten aan dat het cijfer en de bijbehorende veiligheidsbeleving erg afhankelijk zijn van de situatie en het moment. Zo zegt respondent 1 het volgende:

“Is erg situatie afhankelijk. Ik bedoel zoals vandaag gewoon overdag is er eigenlijk niks aan de hand [...], maar ja 's avonds en 's nachts dan wordt hij wel wat lager. Maar op het moment dat ik bijvoorbeeld alleen naar huis loop, dan gaat hij toch wel terug” (Respondent 1).

Hiermee geeft respondent 1 aan dat het veiligheidsgevoel geen constante is, maar dat het afhankelijk is van de situatie. Om deze reden is het cijfer 7 een gemiddelde maar moet er wel rekening mee worden gehouden dat dit cijfer erg kan variëren en contextafhankelijk is.

4.2 Persoonlijke factoren

Het eerste niveau van het Veiligheidsmodel bestaat uit de persoonlijke factoren. Uit de theorie is gebleken dat deze persoonlijke factoren bestaan uit de kernthema's

slachtofferervaringen en weerbaarheid/ zelfredzaamheid, deze onderdelen zijn dan ook tijdens de interviews naar voren gekomen. Deductieve sub-thema's die hier onder vallen en in de interviews naar voren zijn gekomen, zijn: *identiteitstrots, zelf-verhulling en negatieve verwachtingen*. Ook was er ruimte voor de respondenten zelf om relevante factoren te noemen tijdens het gesprek. Hierdoor zijn de volgende inductieve sub-thema's ontstaan: *aanpassen, passability en vechtsport* (overzicht sub-thema's, zie bijlage 5).

4.2.1 Slachtofferervaringen

Een thema van de persoonlijke factoren die in de theorie en in de interviews naar voren kwam zijn de *slachtofferervaringen* en de impact daarvan op de veiligheidsbeleving van de respondenten. Uit de interviews blijkt dat de meerderheid van de respondenten wel eens slachtoffer is geworden van ongewenste, onprettige of onveilige situaties. Hiervan gaf een enkeling aan dat deze ervaringen geen invloed hebben gehad op diens veiligheidsbeleving. Door het deductieve sub-thema *negatieve verwachtingen* kwam naar voren dat het grootste gedeelte van de respondenten die wel slachtoffer zijn geworden van een dergelijke situatie, aangeven dat dit wel van invloed is op de algehele veiligheidsbeleving. Zo gaf respondent 9 het volgende aan:

“Ja die (veiligheidsbeleving) is daar wel minder op geworden, dus ik ben wel veel meer op mijn hoede geworden” (Respondent 9).

Hiermee laat respondent 9 zien dat slachtofferervaringen ertoe leiden dat er een onveiliger gevoel ontstaat. Bijna alle respondenten gaven aan dat ze door het meemaken van negatieve ervaringen of van andere mensen horen over incidenten negatieve verwachtingen kregen.

Een inductief sub-thema dat is ontstaan, is *aanpassen*. Dit sub-thema is ontstaan omdat meerdere respondenten uit henzelf op dit thema ingingen en het daardoor als belangrijk werd geacht. Meerdere respondenten gaven aan dat ze zich op voorhand al aan passen om negatieve ervaringen te voorkomen. Hierover zegt respondent 5 het volgende:

“Ik merk wel dat ik mij aanpas met hoe ik me kleed buiten de deur [...], zodat het toch wat minder opvalt ofzo” (Respondent 5).

Naast respondent 5 gaven ook andere respondenten aan dat ze vaak bewuste keuzes maken over hoe ze zich kleden, welke locaties ze bezoeken of juist vermijden, met als doel om geen slachtoffer te worden.

Naast de slachtofferervaringen in het openbaar gaven er ook een aantal respondenten aan dat ze in de persoonlijke context slachtoffer zijn geworden in bijvoorbeeld hun jeugd of binnen persoonlijke relaties. Deze respondenten gaven aan dat deze ervaringen ook invloed hadden op de algehele veiligheidsbeleving.

Respondenten die aangaven geen slachtofferervaringen te hebben gaven aan dat ze ook niet bang zijn om deze in de toekomst mee te gaan maken.

4.2.2 Weerbaarheid/ zelfredzaamheid

Een ander thema dat in de theorie en in de interviews naar voren kwam is de mate van *weerbaarheid en zelfredzaamheid*. De meeste respondenten voelen zich kwetsbaar en geven aan niet altijd vertrouwen te hebben in hun vermogen om zichzelf te beschermen. Dit zorgt ervoor dat ze zich in bepaalde situaties onveiliger voelen. Wel benadrukken veel respondenten dat dit afhankelijk is van de context. Zo zegt respondent 12 het volgende:

“Is afhankelijk van de situatie. Je moet wel een beetje je kansen inschatten natuurlijk. Als er een groep is en die heeft een grote mond dan ga ik daar niet dapper proberen te zijn”
(Respondent 12).

Hiermee laat respondent 12 zien dat er per situatie een afweging wordt gemaakt. Sommige respondenten voelen zich fysiek minder weerbaar, maar verbaal wel in staat om voor zichzelf op te komen. Een paar respondenten gaven aan zich wel zelfverzekerd te voelen in onveilige situaties, bijvoorbeeld doordat zij fysiek of mentaal sterk zijn. Opvallend was dat meerdere respondenten aangaven dat vechtsporttraining hen helpt om zich weerbaarder te voelen. Omdat meerdere respondenten aangaven dat vechtsport hen helpt om zich weerbaarder te voelen is het inductieve sub-thema *vechtsport* ontstaan.

Een deductief sub-thema dat bij weerbaarheid en zelfredzaamheid naar voren is gekomen, is *identiteitstrots*. Identiteitstrots draagt volgens meerdere respondenten bij aan hun gevoel van zelfredzaamheid en weerbaarheid. Hierover zei respondent 3 het volgende:

“Ik ben wie ik ben en daar ga ik ook geen concessies in doen. Want ik denk dat als je daar eenmaal een concessie in gaat doen dan blijf je vluchten. Dat moet je niet gaan doen, het is ook het zelfvertrouwen dat je uitstraalt” (Respondent 3).

De veiligheidsbeleving van transgender personen in de gemeente Groningen. Door Hanneke Brink.

Deze uitspraak laat zien dat identiteitstrots niet alleen een positief gevoel over zichzelf weerspiegelt, maar ook een houding bevordert waarbij iemand zich niet terugtrekt of vlucht. Dit versterkt het gevoel regie te hebben over de eigen veiligheid en handelen en draagt hierdoor bij aan een groter gevoel van zelfredzaamheid.

Tegelijkertijd gaf bijna elke respondent aan dat het gevoel van kwetsbaarheid hen ertoe aanzet om niet te veel op te willen vallen, dit is door het deductieve sub-thema *zelfverhulling* naar voren gekomen. Deze strategie biedt voor de respondenten op korte termijn een gevoel van bescherming, maar gaat vaak gepaard met negatieve emoties. Hierover zegt respondent 5 het volgende:

“Het geeft wel een negatief gevoel, want ik moet me aanpassen omdat ik anders misschien niet veilig ben” (Respondent 5).

Deze uitspraak van respondent 5 wijst erop dat zelfverhulling een manier is om slachtofferschap te voorkomen, maar het gevoel van weerbaarheid en zelfredzaamheid ondermijnt. Er is sprake van een spanningsveld waarbij de respondenten zichzelf enerzijds willen beschermen en anderzijds zich juist minder zichzelf voelen waardoor hun gevoel van kracht en zelfstandigheid onder druk komt te staan.

Op dit punt is er overlap met het thema slachtofferervaringen, waarbij respondenten aangeven dat eerdere negatieve ervaringen hun gedrag beïnvloeden. De keuze om zichzelf aan te passen of niet op te vallen is een reactie op eerder slachtofferschap of de angst voor slachtofferschap. Dit laat zien dat weerbaarheid en zelfredzaamheid niet lost staan van eerdere ervaringen. Sterker nog, wie eerder slachtoffer is geworden, is soms juist meer geneigd om zichzelf te verhullen om herhaling te voorkomen.

Tot slot bleek uit de interviews dat persoonlijke ervaringen sterk verschillen. Sommige respondenten ervaren bijvoorbeeld meer problemen op straat sinds zij als vrouw worden gezien. Degenen die beter binnen de maatschappelijke normen van ‘man’ of ‘vrouw’ passen, gaven aan dat dit hun gevoel van veiligheid beïnvloedt. Dit leek een belangrijke bevinding, omdat het laat zien hoe uiterlijke kenmerken een rol kunnen spelen in de veiligheidsbeleving. Hierdoor is het inductieve sub-thema *passability* ontstaan.

4.3 Leefomgeving

Het tweede niveau van het Veiligheidsmodel is de leefomgeving. De leefomgeving bestaat uit de volgende omgevingen: *de criminele, de sociale, de fysieke en de institutionele omgeving*.

Omdat de theorie beschrijft dat deze verschillende omgevingen allemaal van invloed zijn op de veiligheidsbeleving van mensen zijn al deze omgevingen in het onderzoek behandeld.

4.3.1 Criminele omgeving

De eerste omgeving van de leefomgeving is de criminele omgeving. Deze resultaten komen voort uit de inductieve sub-thema's: *opvallen in een criminele omgeving en de digitale omgeving*.

Een kleine meerderheid van de respondenten gaf aan dat wonen of zich bevinden in een omgeving waar meer criminaliteit voorkomt, niet per definitie leidt tot een slechtere veiligheidsbeleving. Voor hen zijn andere factoren zoals betrokkenheid met de buurt belangrijker dan het abstracte niveau van criminaliteit.

Daarentegen gaf de rest van de respondenten aan zich juist wel kwetsbaarder te voelen in buurten waar veel criminaliteit plaatsvindt. Dit komt niet alleen door de criminaliteit op zich, maar vooral door de manier waarop zij als transgender personen in dergelijke contexten worden waargenomen. Deze bevinding laat zien dat de impact van een criminele omgeving samenhangt met sociale aspecten binnen deze omgeving. Omdat dit vaker naar voren is gekomen en als een belangrijke bevinding werd gezien is het inductieve sub-thema *opvallen in een criminele omgeving* ontstaan. Hierover zegt respondent 12 het volgende:

“Wij als transgenders staan in het voetlicht. En juist bij de mensen die overlast geven [...] dan zijn wij het eerste aan de beurt natuurlijk” (Respondent 12).

Hiermee maakt respondent 12 duidelijk dat transgender personen zich in situaties waarin veel criminaliteit aanwezig is, sneller een doelwit voelen. Met “in het voetlicht staan” bedoelt respondent 12 dat zij zichtbaar afwijken van de cisgender- heteronormatieve norm en dat die zichtbaarheid hen in de ogen van sommige mensen tot een makkelijk doelwit maakt. Dit is anders dan de eerder benoemde slachtofferervaringen, waar slachtofferervaringen gingen over daadwerkelijk meegemaakte of het horen over incidenten, gaat het hier om een structureel bewustzijn van een verhoogd risico door het niet voldoen aan de norm.

Naast deze fysieke vormen van criminaliteit speelt ook de digitale omgeving een belangrijke rol in de veiligheidsbeleving. Hierdoor is het inductieve sub-thema *digitale omgeving* tot stand gekomen. Bijna alle respondenten gaven aan dat negatieve uitingen over transgender personen die zij online tegenkomen, van invloed zijn op hoe zij zich offline voelen. Het lezen van haatdragende of ontkennende berichten over hun identiteit zorgt voor angst in het dagelijks leven. Hierover zegt respondent 5 het volgende:

“Het kan er wel echt voor zorgen dat ik het voel alsof de hele wereld tegen mijn bestaan is en ik voor heel veel mensen geen bestaansrecht heb” (Respondent 5).

Dit laat zien dat online vijandigheid resulteert in een continu gevoel van dreiging. Er ontstaat een spillover-effect, waarbij negatieve online uitingen zorgen voor een gevoel van kwetsbaarheid in de fysieke wereld. Respondenten gaven aan dat zij zich door online haat meer op hun hoede voelen op straat en soms verwachten dat anderen hen vijandig zullen benaderen. Er blijkt een dunne lijn te zijn tussen wat mensen online lezen en wat voor impact dit heeft op het offline gevoel van veiligheid.

4.3.2 Sociale omgeving

De tweede dimensie van de leefomgeving is de sociale omgeving. De resultaten zijn voortgekomen uit de volgende deductieve sub-thema's: *algemene sociale steun, gemeenschapsverbondenheid, sociale cohesie en sociale afwijzing*.

De sociale omgeving vormt een belangrijke bron van sociale steun. Het deductieve sub-thema *algemene sociale steun* is dan ook in de data naar voren gekomen. Voor bijna alle respondenten is deze steun, van familie, vrienden of andere vertrouwenspersonen, van groot belang. Het gevoel er niet alleen voor te staan en terug te kunnen vallen op een vangnet geeft bescherming en versterkt hun veiligheidsbeleving. Zo voelen respondenten zich veiliger wanneer ze samen met iemand uit hun sociale kring over straat gaan. Hoewel de meerderheid van de respondenten sociale steun belangrijk vindt, gaf een respondent aan dit minde relevant te vinden. Voor deze persoon draait het vooral om interne acceptatie, dit onderstreept dat de behoefte aan steun persoonsafhankelijk is.

Een vaak genoemd deductief sub-thema van steun is *gemeenschapsverbondenheid*. De meerderheid van de respondenten gaf aan dat contact met andere transgender personen

De veiligheidsbeleving van transgender personen in de gemeente Groningen. Door Hanneke Brink.

hun veiligheidsbeleving positief beïnvloedt. Het uitwisselen van ervaringen zorgt voor herkenning en een gevoel van solidariteit. Hierover zei respondent 11 het volgende:

“Ik zit ook wel in appgroepen met andere transgenders die soms dezelfde typen verhalen hebben en dat helpt wel dat je je wat minder alleen voelt” (Respondent 11).

Hiermee maakt respondent 11 duidelijk dat de verbondenheid met de gemeenschap helpt voor een gevoel van saamhorigheid en het vertrouwen dat men niet alleen staat in lastige situaties. Deze verbondenheid biedt niet alleen steun, maar ook ervaringsdeskundigheid, wat de weerbaarheid en daarmee het gevoel van veiligheid versterkt.

Wanneer het ging over het deductieve sub-thema *sociale cohesie*, oftewel sociale steun van vreemden, liepen de ervaringen van de respondenten uiteen. Sommige respondenten hebben het idee dat omstanders zouden ingrijpen in bedreigende situaties, waardoor ze zich veiliger voelden. Anderen gaven aan dat dit afhankelijk is van de situatie, de plek en de mensen die erbij betrokken zijn. Een derde groep heeft weinig vertrouwen in hulp van vreemden en verwacht eerder een bystander effect. Hierover zegt respondent 8 het volgende:

“Ik heb het gevoel dat dat niet heel veel gebeurt en dat er heel veel bystander effect is” (Respondent 8).

Respondent 8 schetst hiermee een gevoel van wantrouwen in anderen, wat bijdraagt aan gevoelens van kwetsbaarheid. Hoewel dit lijkt op de eerder besproken slachtofferervaringen, ligt het hier niet zozeer aan wat iemand heeft meegemaakt, maar aan een structureel idee dat men niet kan rekenen op hulp van vreemden op straat. Het gaat niet om concrete incidenten, maar om een inschatting van hoe de sociale omgeving functioneert in onveilige situaties.

Tot slot kwam het deductieve sub-thema *sociale afwijzing* naar voren in de data. De meerderheid van de respondenten gaf aan sociale afwijzing te ervaren, zoals buitensluiting of afkeuring. Deze meer structurele vormen van uitsluiting ondermijnen het gevoel van bestaansrecht en vergroten gevoelens van kwetsbaarheid. In tegenstelling tot incidentele slachtofferervaringen, gaat het hier om een langdurig gevoel van niet-geaccepteerd zijn, wat een negatieve invloed heeft op de algehele veiligheidsbeleving.

4.3.3 Fysieke omgeving

De derde dimensie van de leefomgeving die in de interviews werd besproken is de fysieke omgeving. Deze omgeving bestaat uit de volgende deductieve sub-thema's: *staat van onderhoud, affirmatieve omgeving en specifieke kenmerken*.

De fysieke omgeving speelt een rol in hoe transgender personen hun veiligheid ervaren. Zowel de uitstraling van een plek als de sociale signalen binnen een ruimte beïnvloeden dit gevoel.

Een veelgenoemd deductief sub-thema is de *staat van onderhoud*. De meerderheid van de respondenten gaf aan dat een verwaarloosde omgeving hun veiligheidsgevoel negatief beïnvloedt. Hierover zei respondent 3 het volgende:

“Als je eenmaal een buurt krijgt die in verval raakt, dan gaat het steeds verder. Dat heeft een neerwaartse spiraal op alles en je gevoel van veiligheid” (Respondent 3).

Hiermee maakt respondent 3 duidelijk dat de fysieke achteruitgang van een wijk niet alleen tot een minder prettige leefomgeving leidt, maar ook het gevoel van veiligheid ondermijnt. Een slecht onderhouden omgeving roept het beeld op van minder toezicht in een omgeving. Ook trekt een slecht onderhouden omgeving volgens respondenten vaker mensen aan die overlast of onvoorspelbaar gedrag vertonen, zoals groepen jongeren of mensen onder invloed. Hierbij werd duidelijk dat de fysieke omgeving sterk samenhangt met de sociale omgeving. Niet alleen de fysieke kenmerken, maar ook de sociale dynamiek die met deze omgevingen geassocieerd worden dragen bij aan een verslechtering van de veiligheidsbeleving.

Naast de staat van onderhoud, kwam ook het deductieve sub-thema *affirmatieve omgeving* naar voren in de data. De mate van inclusiviteit en zichtbare acceptatie van transgender personen in een fysieke ruimte spelen een rol in de veiligheidsbeleving. Vrijwel alle respondenten voelen zich veiliger op plekken waar zichtbare signalen van acceptatie, zoals regenboogvlaggen of genderneutrale toiletten, aanwezig zijn. Hierover zei respondent 6 het volgende:

“Het geeft mij het gevoel dat de leiding op een plek het belangrijk vindt, open zijn en transgender personen accepteren. In die zin zou het mij een veiliger gevoel geven en ik zou meer op mijn gemak zijn om mijzelf te zijn” (Respondent 6).

Hiermee maakt respondent 6 duidelijk dat affirmatieve signalen het gevoel geven dat er in die omgeving meer acceptatie is. Ook worden dergelijke signalen gekoppeld aan het idee dat er eerder zal worden opgetreden als er discriminerend of gewelddadig gedrag getoond wordt. Dit raakt het eerdergenoemde bystander effect. Naast de zichtbaarheid van de signalen impliceren ze ook dat er in deze omgevingen bescherming is. Hierover zei respondent 11 het volgende:

“Elke keer als ik wat zie betreft inclusiviteit moet ik mijn negativiteit een beetje bijstellen van kijk het is niet zo slecht als dat ik soms het gevoel heb. Er zijn mensen die accepterend zijn [...]. Misschien op een onbewust niveau voel ik mij veiliger op een plek waar bijvoorbeeld een regenboogvlag is” (Respondent 11).

Deze uitspraak onderstreept dat zichtbare tekenen van inclusie niet alleen bijdragen aan een gevoel van erkenning maar ook aan hoop en vertrouwen in de omgeving. Dit kan dan weer bijdragen aan de veiligheidsbeleving.

Daarentegen waren er ook enkele respondenten die aangaven dat ze de aanwezigheid van deze signalen niet relevant vinden voor hun gevoel van veiligheid. Zij gaven aan dat dergelijke signalen geen garantie zijn voor hoe mensen zich daadwerkelijk gedragen.

Tot slot kwam het deductieve sub-thema van *specifieke kenmerken* aan bod in de data. Er werden specifieke kenmerken genoemd die bijdragen aan een onveilig gevoel, zoals: weinig verlichting, afgelegen straten, achterstallig onderhoud, weinig groen en de aanwezigheid van groepen mannen. Daarentegen versterken divers samengestelde groepen mensen, voldoende verlichting en zichtbare uitingen van inclusiviteit juist het gevoel van veiligheid.

4.3.4 Institutionele omgeving

De vierde en laatste omgeving binnen de leefomgeving is de institutionele omgeving. In de resultaten kwam het deductieve thema *arbeidsmarkt* en het inductieve thema *gemeente* aan bod.

Het eerste sub-thema dat bij het thema institutionele omgeving naar voren kwam is de *gemeente*, dit inductieve thema is tot stand gekomen omdat veel respondenten dit benoemden en het daarom als belangrijk sub-thema werd geacht. De meerderheid van de respondenten waren positief over de Gemeente Groningen. Zij waarden de zichtbare inzet voor de transgender gemeenschap, zoals het hijsen van de pridevlag, het organiseren van

De veiligheidsbeleving van transgender personen in de gemeente Groningen. Door Hanneke Brink.

inclusieve evenementen en het steunen van belangenorganisaties. Deze zichtbaarheid draagt bij aan erkenning en normalisering, wat het gevoel van veiligheid versterkt. Hierover zei respondent 1 het volgende:

*“Het wordt normaler en hoe normaler het wordt hoe minder raar mensen gaan opkijken”
(Respondent 1).*

Hiermee maakt respondent 1 duidelijk dat zichtbare steun ervoor zorgt dat dingen meer genormaliseerd worden. Hierdoor wordt het gevoel geaccepteerd te worden versterkt. Dit heeft een positieve invloed op de veiligheidsbeleving. Respondent 11 koppelt dit gevoel van steun expliciet aan het idee dat de gemeente verantwoordelijkheid neemt voor een kwetsbare groep:

“Dat zie ik als een heel positief iets en dat geeft mij een beetje het gevoel van oke ze zijn er wel mee bezig en er is wel bewustzijn dat we een kwetsbare groep zijn, dat geeft mij een heel goed gevoel” (Respondent 11).

Hiermee laat respondent 11 het belang van een plaatselijke overheid die zich inzet voor de gemeenschap zien. Hoewel ‘een goed gevoel’ niet automatisch gelijkstaat aan zich veilig voelen, gaven meerdere respondenten aan dat wanneer officiële instanties zich aandachtig inzetten voor hun gemeenschap, dit bijdraagt aan een groter gevoel van bescherming en inclusie. Het gevoel serieus genomen te worden door een formele instantie versterkt het vertrouwen in de omgeving waarin zij leven en draagt hierdoor bij aan een betere veiligheidsbeleving. Toch waren er ook kritische geluiden. Enkele respondenten gaven aan dat de aandacht voor inclusiviteit vooral symbolisch blijft en dat echte verandering uitblijft. Dit gebrek aan concrete actie ondermijnt hun vertrouwen in instituties en daarmee hun veiligheidsgevoel.

Een deductief sub-thema dat in de data naar voren is gekomen is de *arbeidsmarkt*. Hoewel sommige respondenten geen negatieve ervaringen hadden, gaf de meerderheid aan zich gediscrimineerd of buitengesloten te voelen bij sollicitaties of op de werkvloer. Hierover zei respondent 12 het volgende:

“Ik word gediscrimineerd op de arbeidsmarkt [...]. Niet worden uitgenodigd op sollicitaties, wel op sollicitaties en dan niet aangenomen worden en alles” (Respondent 12).

De veiligheidsbeleving van transgender personen in de gemeente Groningen. Door Hanneke Brink.

De uitspraak van respondent 12 wijst op een diepgeworteld gevoel van structurele afwijzing. Deze ervaringen zorgen voor gevoelens van sociale buitensluiting, angst voor afwijzing, minder zelfvertrouwen en economische onzekerheid. Het gevoel dat men geen eerlijke kans krijgt, draagt bij aan wantrouwen richting instituties en kan de algehele veiligheidsbeleving negatief beïnvloeden.

4.4 Algemeen maatschappelijke context

Het derde niveau van het Veiligheidsmodel betreft de algemeen maatschappelijke context, waarin de deductieve sub-thema's *polarisatie* en *individualisering* centraal staan. Hiernaast is het inductieve sub-thema *buitenland* ook naar voren gekomen in de data.

Het eerste deductieve sub-thema dat in de data naar voren is gekomen is *polarisatie*. Bijna alle respondenten gaven aan polarisatie in de samenleving te ervaren en dit als een bedreiging voor hun veiligheid te zien. Een van de dingen waarin veel respondenten dit terug zagen is de mate van maatschappelijke acceptatie ten opzichte van transgender personen. Veel merkten op dat transfobe retoriek steeds zichtbaarder en sociaal geaccepteerd wordt. De respondenten gaven aan dat ze het gevoel hebben dat mensen steeds vaker hun meningen uiten. Hierover zegt respondent 11 het volgende:

"Ideeën hebben geen grenzen meer en ik merk ook dat het acceptabeler wordt om gender kritische meningen rechtstreeks te uiten en ook behoorlijk fel te uiten. Het wordt misschien wat meer sociaal geaccepteerd" (Respondent 11).

Hiermee laat respondent 11 zien dat de kritische meningen vaak op een felle manier worden geuit en dat dit steeds normaler is.

Bij het sub-thema *polarisatie* is het inductieve sub-thema *buitenland* ontstaan. Veel respondenten gaven aan dat er een angst ontstaat door ontwikkelingen die in andere landen plaatsvinden. Hierover zeiden respondent 2 en respondent 9 het volgende:

"Het is in Amerika begonnen en het is nu in het Verenigd Koninkrijk. Dus het komt geografisch gezien ook steeds dichterbij" (Respondent 2).

"Wat er in Amerika gebeurt vond ik al wel redelijk heftig, maar het Verenigd Koninkrijk vind ik nog veel spannender. Ook omdat het qua cultuur heel dichtbij Nederland staat" (Respondent 9).

Hiermee schetsen respondent 2 en respondent 9 een angst die veel respondenten voelen. Veel respondenten gaven aan dat ze bang zijn dat de ontwikkelingen, zoals het terugdraaien van wetten die de veiligheid van transgender personen moeten waarborgen, die in andere landen gaande zijn ook over zullen slaan naar Nederland. Dit vormt voor veel respondenten een grote factor in hun veiligheidsgevoel. Een enkeling had wel het idee dat er acceptatie was en merkte ook geen polarisatie.

Een ander relevant deductief sub-thema dat in de data naar voren is gekomen, is het gevoel van *individualisering* in de samenleving. Waar eerder werd benoemd dat sommige respondenten twijfelen of onbekenden op straat voor hen op zouden komen gaat het hier om een bredere en meer structurele ervaring. Het bystander effect verwijst naar het gedrag van mensen in een specifieke situatie. Individualisering verwijst meer naar een algehele sociale houding waarbij mensen vooral met hun eigen belangen en leven bezig zijn. Het grootste gedeelte van de respondenten heeft het gevoel dat er sprake is van individualisering, wat ertoe leidt dat ze zich in het dagelijks leven vaker alleen voelen. Hierover zei respondent 3 het volgende:

“Mocht er nood aan de man zijn dan sta je er alleen voor. Dus daar houd je wel rekening mee [...]. Alles is vanuit het motto samen voor ons eigen. We strijden samen voor een individueel belang” (Respondent 3).

De uitspraak van respondent 3 laat zien dat het gevoel van alleen zijn niet alleen voortkomt uit een gebrek aan hulp op straat, maar voortkomt uit een bredere maatschappelijke ontwikkeling waarin er steeds minder gevoel van samen is. Deze ontwikkeling vergroot het gevoel van kwetsbaarheid en ondermijnt het vertrouwen in de sociale omgeving, dit draagt bij aan een slechtere veiligheidsbeleving. Meerdere respondenten gaven aan dat ze zich prettiger en veiliger zouden voelen als mensen meer naar elkaar om zouden kijken. Het gebrek aan onderlinge betrokkenheid leidt tot een voortdurend besef dat ze voor hun eigen veiligheid op zichzelf zijn aangewezen.

4.5 Media

Het vierde niveau van het veiligheidsmodel is een verlengstuk van de algemeen maatschappelijke context, namelijk de media en de bijbehorende berichtgeving. In de resultaten is naar voren gekomen dat de media op verschillende manieren een rol kan spelen

De veiligheidsbeleving van transgender personen in de gemeente Groningen. Door Hanneke Brink.

in de veiligheidsbeleving. De resultaten komen voort uit het deductieve sub-thema *sturende media* en de inductieve sub-thema's *misinformatie en vergrotend effect van de media*.

Alle respondenten gaven aan dat de media en de berichtgeving van de media een rol spelen in hun veiligheidsbeleving. Zo vinden sommige respondenten dat de media het interessant vindt om excentrieke mensen in de media te belichten waardoor mensen een onvolledig of verkeerd beeld krijgen bij de gehele gemeenschap. Dit is in de resultaten naar voren gekomen door het deductieve sub-thema *sturende media*. Respondenten kaarten aan dat ze de media geen neutrale waarnemers vinden, maar dat ze mensen sturen in een bepaalde richting.

Ook is het inductieve sub-thema *misinformatie* ontstaan. Dit sub-thema is meegenomen in de resultaten omdat meerdere respondenten aangaven dat de media soms misinformatie verspreid met als doel te polariseren. Hierover zei respondent 6 het volgende:

“Er wordt veel bangmakerij bedreven, want je krijgt meer kliks als mensen bang zijn of hun eerste reactie boosheid is. Dus het voedt de misinformatie” (Respondent 6).

Hiermee maakt respondent 6 duidelijk dat de berichtgeving van de media een rol speelt in het verspreiden van uitvergroete beelden en misinformatie. De verspreiding van deze misinformatie kan ervoor zorgen dat mensen verkeerde opvattingen krijgen en hierdoor een negatievere houding aannemen ten opzichte van de transgender gemeenschap. Dit kan leiden tot een slechtere veiligheidsbeleving.

Dit uitvergroete beeld komt voor sommige respondenten ook terug in een andere vorm, hierdoor kwam het inductieve sub-thema *vergroten effect van de media* tot stand in de data. Zo gaven een paar respondenten aan dat berichtgeving over negatieve gebeurtenissen, dat er bijvoorbeeld iemand van de gemeenschap is aangevallen, zorgt voor het gevoel dat het hun ook kan overkomen. Dit maakt dat de media ook een vergrotend effect op angstgevoelens kan hebben. Meerdere respondenten gaven dan ook aan dat ze bewust veel vormen van mediaberichtgeving vermijden om deze negatieve invloeden niet tegen te komen.

5. Conclusie en discussie

Dit onderzoek is uitgevoerd omdat er nog weinig bekend was over welke factoren allemaal een rol spelen in de veiligheidsbeleving van transgender personen in de gemeente Groningen.

In dit hoofdstuk worden, per niveau van het Veiligheidsmodel (CCV, z.d.), de theoretische verwachtingen besproken en beschreven of deze verwachtingen overeenkomen met de bevindingen van het onderzoek. Daarnaast worden de opvallende bevindingen van het onderzoek besproken. Op basis van deze bevindingen worden de implicaties beschreven.

5.1 Conclusie persoonlijke factoren

In deze paragraaf wordt een antwoord gegeven op de deelvraag: in hoeverre spelen de persoonlijke factoren een rol in de veiligheidsbeleving?

Uit de resultaten blijkt dat persoonlijke factoren een duidelijke rol spelen in hoe respondenten veiligheid ervaren. Er werd verwacht dat vooral de algemene mechanismen, slachtofferervaringen en de mate van weerbaarheid en zelfredzaamheid, bepalend zouden zijn voor deze invloed (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2020; Oppelaar & Wittebrood, 2006). Deze verwachtingen worden in dit onderzoek bevestigd. Ook waren er opvallende trans specifieke bevindingen.

Een eerste trans specifieke bevinding is dat niet alleen persoonlijke slachtofferervaringen bijdragen aan een negatief veiligheidsgevoel, maar dat het horen over incidenten van anderen al voldoende blijkt om negatieve verwachtingen te ontwikkelen. Dit sluit aan bij bestaande theorie die stelt dat indirecte blootstelling aan verhalen over slachtofferschap leidt tot een verhoogd gevoel van waakzaamheid. Het horen over incidenten kan vergelijkbare effecten hebben als het zelf meemaken van een incident (Rader, 2004). Voor transgender personen werkt dit versterkend, omdat zij dergelijke verhalen van andere leden binnen de gemeenschap zien als een breder patroon van uitsluiting en dreiging. Hierdoor voelt het eigen risico persoonlijker en realistischer, wat de veiligheidsbeleving negatief beïnvloedt.

Een tweede trans specifieke bevinding kwam naar voren in het sub-thema *passability*. Uit de resultaten bleek dat het veiligheidsgevoel samenhangt met hoe 'passabel' iemand is binnen de binaire gendernormen. Respondenten die meer aansluiten bij het maatschappelijke beeld van 'man' of 'vrouw' ervoeren minder confrontaties en meer veiligheid. Dit bevestigt eerder onderzoek dat *passability* koppelt aan minder risico op geweld en discriminatie (Grant et al., 2011). Vooral trans vrouwen benoemden een dubbele kwetsbaarheid door zowel transfobie als seksisme, wat aansluit bij literatuur over de samenhang tussen gender en onveiligheid (Galpin et al., 2023).

Een algemeen inzicht dat naar voren kwam bij weerbaarheid en zelfredzaamheid is dat vechtsport en zelfverdediging het gevoel van controle en zelfvertrouwen vergroten, wat de veiligheidsbeleving versterkt. Deze rol van zelfverdediging wordt bevestigd in eerder onderzoek, waaruit blijkt dat mensen die vechtsport beoefenen zich over het algemeen veiliger voelen dan mensen die dit niet doen (De Graaff, 2007) en dat zelfverdedigingscursussen leiden tot meer zelfverzekerdheid en minder angst (Van Baarsen & Van der Pligt, 1995).

5.2 Conclusie leefomgeving

De verwachting was dat de criminele, sociale, fysieke en institutionele omgeving een rol spelen in de veiligheidsbeleving van transgender personen (CCV, z.d.). Er is in de data bevestiging gevonden voor deze verwachting.

Ook is er in dit onderzoek een nieuw inzicht opgedaan. De verschillende omgevingen kunnen niet goed los van elkaar worden gezien, maar interacteren en versterken elkaar. Een voorbeeld hiervan is hoe fysieke omgevingen, pas betekenis krijgen in interacties met sociale en institutionele factoren. Een plek voelt niet alleen onveilig vanwege slechte verlichting, maar ook doordat men daar eerder is lastiggevallen (persoonlijk niveau), men zich er sociaal geïsoleerd voelt (sociaal niveau) en er geen vertrouwen is dat instituties effectief optreden (institutioneel niveau). Dit voegt nuance toe aan het Veiligheidsmodel (CCV, z.d.) en onderstreept dat de veiligheidsbeleving niet los staat van context, maar ontstaat in de wisselwerking tussen domeinen.

5.2.1 Criminele omgeving

In deze paragraaf wordt er antwoord gegeven op de deelvraag: in hoeverre speelt de criminele omgeving een rol in de veiligheidsbeleving.

Uit de resultaten blijkt dat een criminele omgeving niet voor alle respondenten direct leidt tot een slechtere veiligheidsbeleving. Dit wijkt af van de theoretische verwachting dat zichtbare criminaliteit en overlast automatisch leiden tot een slechtere veiligheidsbeleving (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2024; CCV, z.d.; Suskens, 2017). Wel bevestigt het onderzoek dat transgender personen kwetsbaarder zijn in criminele omgevingen (CCV, z.d.).

Een opvallende trans specifieke bevinding binnen deze omgeving, is dat veel respondenten actief bepaalde plekken vermijden of hun gedrag aanpassen vanwege onveiligheidsgevoelens. Deze vermijdingsstrategie, passend binnen het sub-thema *aanpassen* (persoonlijke factoren), kan verklaren waarom de invloed van de criminele omgeving minder sterk lijkt, onveilige situaties worden simpelweg ontweken. Dit sluit aan bij eerder onderzoek naar vermijdingsgedrag (Akkermans et al., 2022) en voegt relevante nuance toe aan hoe transgender personen criminaliteit ervaren. Dit is een trans specifieke factor omdat juist de genderidentiteit van transgender personen hier wordt ervaren als risico waarvoor ze zich gaan aanpassen of plekken gaan vermijden.

Een tweede trans specifieke bevinding die naar voren kwam in het onderzoek is de rol van de digitale omgeving. Respondenten gaven aan regelmatig geconfronteerd te worden met online haat en bedreigingen gericht op hen genderidentiteit. Dit wordt ervaren als verlengstuk van de fysieke dreiging. Deze bevinding sluit aan bij eerder onderzoek waaruit blijkt dat digitale haat en bedreiging verweven zijn met de alledaagse veiligheid (Shires et al., 2024). Daarmee lijkt de digitale wereld een factor van invloed op de veiligheidsbeleving van transgender personen te zijn.

5.2.2 Sociale omgeving

In deze paragraaf wordt een antwoord gegeven op de deelvraag: in hoeverre speelt de sociale omgeving een rol in de veiligheidsbeleving?

Op basis van het theoretisch kader was de verwachting dat de sociale omgeving een belangrijke rol speelt in het versterken van gevoelens van veiligheid, met name via de algemene mechanismen sociale steun en sociale cohesie (CCV, z.d.; Kuyper & Vanden Berghe, 2017; Sherman et al., 2019). De bevindingen uit dit onderzoek bevestigen deze verwachting.

Een trans specifieke bevinding kwam naar voren binnen het sub-thema *sociale cohesie*.

Hoewel veel respondenten aangaven het belangrijk te vinden dat mensen voor elkaar opkomen, bleek dat zij weinig vertrouwen hebben dat omstanders daadwerkelijk ingrijpen bij onveilige situaties. Dit verwijst naar het bystandereffect: het idee dat omstanders vaak niet handelen in noodsituaties (Hortensius & De Gelder, 2018). Daarmee sluit dit aan bij literatuur die sociale cohesie koppelt aan informele sociale controle en veiligheid (Huygen et al., 2008), maar laat het ook zien dat cohesie niet automatisch leidt tot inclusiviteit of bescherming. Voor minderheidsgroepen zoals transgender personen kan een hechte gemeenschap juist uitsluiting versterken (Sociaal en Cultureel Planbureau, 2024; Vermeij et al., 2024).

5.2.3 Fysieke omgeving

In deze paragraaf wordt een antwoord gegeven op de deelvraag: in hoeverre speelt de fysieke omgeving een rol in de veiligheidsbeleving?

Uit het onderzoek blijkt dat fysieke kenmerken van de leefomgeving invloed hebben op de veiligheidsbeleving van transgender personen. Goed onderhoud en zichtbare steun, zoals regenboogsymbolen, dragen bij aan een positievere veiligheidsbeleving. Dit sluit aan bij literatuur die stelt dat fysieke signalen van orde en inclusie de veiligheidsbeleving kunnen versterken (Transgender Netwerk Nederland, z.d.; Wilson & Kelling, 1982). Tegelijkertijd roepen donkere en afgelegen plekken gevoelens van onveiligheid op, wat overeenkomt met bestaande inzichten (Van Oosterhout et al., 2015).

Een trans specifieke bevinding is dat de fysieke omgeving niet geheel losstaat van de sociale omgeving. Respondenten koppelen hun veiligheidsbeleving niet alleen aan fysieke kenmerken, maar vooral aan de sociale dynamiek binnen die ruimtes. De fysieke omgeving beïnvloedt dus indirect de veiligheid, doordat zij voorwaarden schept voor sociale uitsluiting of bescherming. Dit sluit aan bij de *'Defensible Space Theory'*, die stelt dat fysieke inrichting gedrag van mensen beïnvloedt (Fisher et al., 2013). Deze verwevenheid tussen fysieke en sociale factoren nuanceert het onderscheid tussen beide en verrijkt daarmee de bestaande kennis. Het laat zien dat fysieke aanpassingen pas effectief zijn als ook sociale inclusie en interactie worden versterkt. Hoewel het een algemene bevinding is dat de fysieke omgeving samenhangt met de sociale omgeving, is er hier voor transgender personen een extra laag. Een ruimte voelt pas sociaal veilig wanneer deze ook daadwerkelijk inclusief is ten aanzien van genderdiversiteit.

5.2.4 Institutionele omgeving

In deze paragraaf wordt een antwoord gegeven op de deelvraag: In hoeverre speelt de institutionele omgeving een rol in de veiligheidsbeleving?

Op basis van bestaande theorie werd verwacht dat de institutionele omgeving zowel een positieve als negatieve invloed op de veiligheidsbeleving van transgender personen kon hebben (Smeets, 2016; De Nooijer, 2018). Deze verwachting werd bevestigd in de data. Uitsluiting op de arbeidsmarkt heeft een negatieve invloed, terwijl zichtbare betrokkenheid van de gemeente bijdraagt aan erkenning en veiligheid. De bevindingen bevestigen dat instituties zowel beschermend als beperkend kunnen zijn. Tegelijkertijd voegen ze nuance toe aan bestaande literatuur door te laten zien hoe de effecten van de institutionele omgeving binnen een stad uiteenlopende effecten kunnen hebben op de veiligheidsbeleving.

5.3 Conclusie algemeen maatschappelijke context

In deze paragraaf wordt een antwoord gegeven op de deelvraag: in hoeverre heeft de algemeen maatschappelijke context invloed op de veiligheidsbeleving?

Op basis van theorie werd verwacht dat de algemene mechanismen polarisatie en individualisering invloed hebben op de veiligheidsbeleving (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2017; Nederlands Jeugdinstituut, z.d.-b). Voor deze verwachting is bevestiging gevonden. Polarisation versterkt tegenstellingen en uitsluiting, terwijl individualisering zorgt voor minder collectieve steun en minder vertrouwen in de samenleving. Hierdoor voelen respondenten zich vaker geïsoleerd en kwetsbaar, wat hun algemene veiligheidsbeleving vermindert.

Een opvallend nieuw trans specifiek inzicht, is de rol van internationale ontwikkeling in de veiligheidsbeleving. Veel respondenten uiten zorgen over de opkomst van het anti-transgenderbeleid in landen als de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk. Er heerst angst dat soortgelijke ontwikkelingen ook in Nederland kunnen plaatsvinden, wat resulteert in een slechtere veiligheidsbeleving. Deze bevinding is in lijn met bredere trends die wijzen op stagnatie en zelfs achteruitgang in de maatschappelijke acceptatie ten opzichte van transgender personen (Transgender Netwerk Nederland, 2024b). Waar eerder voortuitgang werd ervaren in de acceptatie ten opzichte van transgender personen, wijzen deze trends juist op een achteruitgang en polarisatie rond genderdiversiteit. De resultaten van dit

onderzoek bevestigen deze trend en laten zien hoe deze maatschappelijke ontwikkelingen doorwerken in de veiligheidsbeleving van transgender personen.

5.4 Conclusie media

In deze paragraaf wordt een antwoord gegeven op de deelvraag: in hoeverre speelt de media een rol in de veiligheidsbeleving?

Op basis van bestaande theorie werd er verwacht dat de mediaberichtgeving de veiligheidsbeleving kan beïnvloeden door bepaalde risico's te benadrukken (CCV, z.d.; Gerbner, 1969; Morgan & Shanahan, 1997). In de data is bevestiging gevonden voor deze verwachting. Media berichten vergroten niet alleen het bewustzijn over veiligheid, maar versterken ook gevoelens van onveiligheid bij transgender personen doordat negatieve of uitvergroete berichtgeving hun kwetsbaarheid benadrukt.

Een opvallende bevinding is dat er werd ervaren dat de berichtgeving van de media zorgt voor de verspreiding van misinformatie, waardoor er meer negatieve opvattingen ten opzichte van transgender personen ontstaan. Het gevoel dat er veel verkeerde informatie door de media wordt verspreid is niet transgender specifiek. Zo blijkt dat bijna de helft van de Nederlanders zorgen heeft over misinformatie via mediaberichtgeving (Sociaal en Cultureel Planbureau, 2023). Wanneer de berichtgeving van de media een vertekend beeld van de werkelijk geeft, kan de media een polariserende werking hebben en er juist voor zorgen dat mensen tegenover elkaar komen te staan (Nederlands Jeugdinstituut, z.d.-c). Dit heeft dan negatieve gevolgen voor de veiligheidsbeleving.

5.5 Conclusie onderzoeksvraag

In deze paragraaf wordt een antwoord gegeven op de onderzoeksvraag van dit onderzoek: "Welke factoren beïnvloeden de veiligheidsbeleving van transgender personen binnen de gemeente Groningen?" Op basis van de interviews en analyse kan geconcludeerd worden dat de veiligheidsbeleving van transgender personen tot stand komt door zowel algemene als trans specifieke factoren.

Algemene factoren, zoals sociale steun, de fysieke omgeving, persoonlijke weerbaarheid en institutioneel vertrouwen, blijken net als bij andere groepen in de samenleving van invloed op hoe veilig mensen zich voelen. Deze factoren zijn bekend uit bestaande modellen en theorieën over de veiligheidsbeleving van mensen.

Wat dit onderzoek echter benadrukt is dat transgender personen naast deze algemene factoren ook met specifieke mechanismen te maken krijgen die hun veiligheidsbeleving negatief beïnvloeden. Zo blijkt *passability*, de mate waarin iemand door de omgeving wordt gezien als man of vrouw, direct invloed te hebben op de veiligheidsbeleving. Ook *indirect slachtofferschap*, waarbij het horen over negatieve ervaringen van andere transgender personen leidt tot verhoogde waakzaamheid en angst, is een belangrijk trans specifiek mechanisme. Daarnaast spelen de *digitale omgeving* en *ontwikkelingen in het buitenland* ook een rol in het versterken van gevoelens van onveiligheid. Deze factoren raken aan bredere maatschappelijke processen van uitsluiting en acceptatie, die transgender personen harder treffen.

Tot slot toont het onderzoek aan dat de verschillende niveaus die de veiligheidsbeleving beïnvloeden met elkaar verweven zijn en elkaar versterken. Hierdoor is de veiligheidsbeleving niet aan een losse factor toe te schrijven, maar ontstaat het uit een samenspel van invloeden.

Samenvattend laat dit onderzoek zien dat de veiligheidsbeleving van transgender personen wordt beïnvloed door een combinatie van algemene factoren die voor iedereen gelden en door trans specifieke factoren. Deze trans specifieke factoren zorgen voor extra lagen van kwetsbaarheid. Door deze specifieke factoren zichtbaar te maken, biedt dit onderzoek een dieper inzicht in het beter begrijpen van de veiligheidsbeleving van transgender personen binnen de gemeente Groningen. Door oog te hebben voor zowel gedeelde als unieke ervaringen, kunnen beleid en praktijk gericht inspelen op wat er nodig is om de veiligheid, erkenning en inclusie van deze gemeenschap daadwerkelijk te versterken.

5.6 Aanbevelingen

Na aanleiding van de conclusies worden er in deze paragraaf praktische aanbevelingen gegeven.

De eerste praktijk aanbeveling gaat over het belang van de gemeentelijke inzet voor de gemeenschap. De respondenten waren positief over de inzet van de gemeente Groningen en voelden zich hier vaak veilig. Om deze reden is het van belang dat de gemeente doorgaat met hetgeen waar ze mee bezig zijn. Zo is het waardevol dat de gemeente doorgaat met het organiseren van LHBTIQ+ vriendelijke evenementen en het zichtbaar tonen van acceptatie, door bijvoorbeeld een regenboogvlag aan de Martinitoren. Deze symbolen dragen bij aan

het veranderen van de sociale norm ten aanzien van de acceptatie van de LHBTIQ+ gemeenschap en daarmee ook voor de transgender gemeenschap (Movisie, 2023b).

Een tweede aanbeveling komt voort uit de bevinding dat de verschillende onderdelen van de leefomgeving met elkaar samenhangen. Juist de onderlinge samenhang tussen deze contexten bepalen in sterke mate de veiligheidsbeleving van transgender personen. Om deze reden wordt aanbevolen dat de gemeente Groningen inzet op integrale samenwerking tussen beleidsterreinen zoals openbare orde, inclusie, participatie en stedelijke ontwikkeling. Door domein overstijgend te werken, kunnen kennis en kunde worden gebundeld voor de ontwikkeling van effectiever beleid. Een concrete stap is het onderzoeken welke vorm van integrale samenwerking binnen de gemeente Groningen het meest passend is. Op basis hiervan kan een duidelijk plan van aanpak geformuleerd worden met duidelijke richtlijnen, gedeelde doelstellingen en structurele betrokkenheid van ervaringsdeskundigen. Het betrekken van ervaringsdeskundigen zoals leden van de transgender gemeenschap draagt niet alleen bij aan passender beleid (Movisie, 2021a), maar versterkt ook het vertrouwen in het gemeentelijk handelen (De Bruijn et al., 2023).

De derde aanbeveling komt voort uit het nieuwe inzicht dat zelfverdediging en/ of vechtsport het gevoel van weerbaarheid en zelfredzaamheid van transgender personen kunnen versterken. Onderzoek laat zien dat mensen die vechtsport beoefenen zich veiliger, minder angstig en meer in controle voelen dan mensen die dat niet doen (De Graaff, 2007). Ook zelfverdedigingscursussen vergroten het zelfvertrouwen en verminderen angst, wat leidt tot een groter gevoel van eigen effectiviteit en minder kwetsbaarheid (Van Baarsen & Van der Pligt, 1995). Om deze redenen wordt er aanbevolen dat de gemeente Groningen kijkt of het mogelijk is om een soortgelijke cursus te organiseren voor transgender personen. Door in te zetten op het eigen gevoel van weerbaarheid en zelfredzaamheid kan invloed worden uitgeoefend op het eerste niveau van het Veiligheidsmodel, de persoonlijke factoren.

De vierde aanbeveling komt voort uit de bevinding dat veel (trans) vrouwen hun veiligheidsgevoel sterk koppelen aan hun vrouw zijn. Daarbij ervaren zij zowel problemen die raken aan de problematiek van gender gerelateerd geweld, zoals die binnen het programma Veilige Steden wordt geadresseerd, als discriminatie en uitsluiting op basis van genderidentiteit, wat binnen Regenboogsteden centraal staat. Beide programma's hebben als doel het vergroten van de sociale veiligheid van doelgroepen die kwetsbaar zijn (Movisie,

2021b). Om de impact van het beleid van de Gemeente Groningen te vergroten wordt aanbevolen om deze programma's nauwer aan elkaar te verbinden. Door deze verbinding kan effectiever worden ingezet op gedeelde thema's, zoals de bestrijding van gender gerelateerd geweld, de doorbreking van gendernormen en het bevorderen van inclusie en veiligheid.

5.7 Beperkingen

In deze paragraaf worden de beperkingen van het onderzoek behandeld. Ook wordt er gereflecteerd op het ethisch handelen gedurende het onderzoek.

Binnen dit onderzoek is bij de persoonlijke factoren gekozen om de thema's slachtofferervaringen en weerbaarheid/ zelfredzaamheid mee te nemen, op basis van eerdere literatuur (Boers et al., 2008; Centraal Bureau voor de Statistiek, 2020; Oppelaar & Wittebrood, 2006). Andere persoonlijke factoren uit het CCV-model, zoals leeftijd, geslacht en etniciteit (CCV, z.d.), zijn buiten beschouwing gelaten. Toch kunnen ook deze van invloed zijn op de veiligheidsbeleving van transgender personen. Zo voelen jongeren tussen de 12 en 14 jaar zich het vaakst onveilig (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2019), terwijl deze groep beperkt vertegenwoordigd is in dit onderzoek. Daarom is vervolgonderzoek nodig om ook deze factoren te betrekken en zo een vollediger beeld van de persoonlijke invloeden op de veiligheidsbeleving te krijgen.

In dit onderzoek lag de focus binnen de institutionele omgeving vooral op de gemeente en de arbeidsmarkt. Deze themakeuze was deels theorie gestuurd (Terpstra et al., 2022) en deels gebaseerd op wat respondenten zelf noemden. Tegelijkertijd is de institutionele context breder, zo blijkt bijvoorbeeld dat de politie een belangrijke rol speelt in de veiligheidsbeleving (Schram et al., 2021). Omdat hier niet actief is doorgevraagd naar andere institutionele partijen is dit een beperking. Hoewel respondenten ruimte hadden om eigen ervaringen te delen, is het mogelijk dat relevante aspecten hierdoor onderbelicht zijn gebleven. Vervolgonderzoek zou meer open ruimte kunnen bieden voor participanten om andere institutionele ervaringen te benoemen.

De respondenten in dit onderzoek zijn geworven via vrijwillige aanmelding. Dit heeft geleid tot een selectieve steekproef. Voornamelijk mensen die zich voldoende veilig en capabel voelden om openlijk over hun ervaringen te spreken hebben in het onderzoek geparticipeerd. Hierdoor zijn sommige groepen oververtegenwoordigd, zoals jongere

respondenten onder de 30 jaar en (trans) vrouwen. Terwijl andere groepen, zoals respondenten boven de 30 jaar en (trans) mannen ondervertegenwoordigd zijn. Dit roept de vraag op in hoeverre de bevindingen representatief zijn voor de bredere transgender gemeenschap. Het is aannemelijk dat de ondervertegenwoordigde groepen andere of mogelijk zwaardere ervaringen hebben met de veiligheidsbeleving, die nu onderbelicht blijven.

Deze selectiebias heeft invloed op de externe validiteit van het onderzoek. De resultaten kunnen niet gegeneraliseerd worden naar de gehele populatie van transgender personen. Wat mogelijk mist zijn de ervaringen van de ondervertegenwoordigde groepen. Om in toekomstig onderzoek tot een meer complete weergave te komen, zou actieve werving binnen ondervertegenwoordigde groepen kunnen helpen om hun perspectieven beter te betrekken. Dit zou bijvoorbeeld gedaan kunnen worden door samen te werken met lokale hulpverleners.

Daarnaast moet er terughoudendheid zijn in het generaliseren van de resultaten naar andere gemeenten. Hoewel de bevindingen deels in lijn kunnen liggen met bredere landelijke patronen, is Groningen een relatief progressieve gemeente met een actief inclusiebeleid. In andere gemeenten, waar het beleid minder vergevorderd is of waar de sociale context minder open is, kan deze ervaring anders zijn. Zo kunnen andere factoren een rol spelen in de veiligheidsbeleving van transgender personen, zoals de acceptatiegraad ten opzichte van transgender personen. Om bredere conclusies te kunnen trekken, is vervolgonderzoek in andere gemeentelijke contexten aan te bevelen, zodat regionale verschillen zichtbaar worden en er een breder beeld geschetst wordt over de veiligheidsbeleving van de transgender gemeenschap.

Doordat er gebruik is gemaakt van kwalitatieve interviews, bestaat de kans dat er sprake is van interpretatiebias. Tijdens de gesprekken is actief doorgevraagd op thema's die vanuit de literatuur als belangrijk werden beschouwd, waardoor andere relevante onderwerpen mogelijk minder aandacht kregen. Ook is de interpretatie van de data beïnvloed door de persoonlijke blik van de onderzoeker. Hoewel geprobeerd is zo objectief mogelijk te werk te gaan, kunnen deze keuzes de uitkomsten beïnvloed hebben. Toekomstig onderzoek zou dit kunnen voorkomen door met meerdere onderzoekers te analyseren of deelnemers meer ruimte te geven om zelf thema's aan te dragen.

Enkele interviews in dit onderzoek waren aan de korte kant (30 à 40 minuten). Twee van deze interviews zijn in een andere taal gevoerd, wat voor een lichte taalbarrière zorgde.

Daarnaast waren sommige deelnemers van nature korter van stof. Hoewel alle hoofdthema's zijn behandeld, is het mogelijk dat deze interviews iets minder diepgang boden. Deze variatie vormt een methodologische beperking en kan invloed hebben gehad op de betrouwbaarheid van de gegevens. Toch wordt verwacht dat de impact op de resultaten beperkt is, omdat in alle gevallen de kernonderwerpen aan bod zijn gekomen en er in deze interviews ook ruimte was voor eigen inbreng van de respondenten. Om dit in de toekomst te voorkomen, hadden aanvullende probes in het interviewschema opgenomen kunnen worden, om ook bij beknopte antwoorden verdere verdieping te stimuleren.

5.8 Ethische reflectie

Tijdens de looptijd van het onderzoek bleek dat de ethische commissie van de Rijksuniversiteit wel benaderd had moeten worden, dit omdat er sprake is van een gevoelig onderwerp en een kwetsbare doelgroep. Om deze reden wordt er in deze paragraaf kritisch gereflecteerd op het ethisch handelen tijdens dit onderzoek.

Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van de Gemeente Groningen. Alle verzamelde data zijn opgeslagen onder het eigenaarschap van de Gemeente Groningen en is beveiligd opgeslagen op deze servers. Alleen de onderzoeker (Hanneke Brink) had toegang tot de data. Na afronding van het onderzoek worden alle gegevens volledig verwijderd. Omdat het onderzoek valt onder gemeentelijk eigenaarschap, is ervoor gekozen geen aanvullende ethische toetsing via de Rijksuniversiteit Groningen aan te vragen.

In de generieke toestemmingsverklaring werd oorspronkelijk gesproken over anonimiteit, terwijl feitelijk sprake was van pseudonimisatie. Deze fout in terminologie is erkend. In praktijk is er zorgvuldig omgegaan met de bescherming van persoonsgegevens. De gegevens zijn niet herleidbaar gemaakt in de rapportage en citaten zijn zo gekozen om herkenning te voorkomen. Ook in de communicatie naar deelnemers toe is benadrukt dat hun privacy gewaarborgd blijft.

Daarnaast is er generieke toestemming gevraagd. In het toestemmingsformulier is een opsomming gegeven van waar de respondenten mee akkoord gaan bij het ondertekenen. Deze aspecten hadden per onderdeel los ondertekend moeten worden. Onder de uitleg waar men toestemming voor gaf, staat wel dat ze begrijpen dat hun gegevens privé zullen blijven

en verder niet gedeeld zullen worden met andere mensen; dat de informatie anoniem blijft (had pseudoniem moeten zijn, zie hierboven); dat de data van de deelnemers voor het onderzoek en publicaties gerelateerd aan het onderzoek gebruikt zullen worden; dat er opnames gemaakt zullen worden; dat alleen de onderzoeker toegang heeft tot de opnames en dat er citaten gebruikt kunnen worden in het onderzoek. Al deze informatie is ook met deelnemers gedeeld en besproken voorafgaande aan het onderzoek. Om volledig correct te handelen, hadden de verschillende punten per punt ondertekend moeten worden.

Deelnemers zijn vooraf geïnformeerd over het onderwerp van het onderzoek, namelijk factoren die bijdragen aan de veiligheidsbeleving van transgender personen in de gemeente Groningen. De verwachting was dat deelname weinig tot geen risico's met zich mee zou brengen, mede op basis van eerdere ervaringen met kwalitatief onderzoek onder andere gemarginaliseerde groepen. In die studie bleek dat respondenten het juist positief ervoeren dat zij serieus genomen werden en hun verhaal konden delen. Deze inschatting leek ook in dit onderzoek te kloppen. Deelnemers gaven aan het prettig te vinden dat er onderzoek werd gedaan en waardeerden de ruimte om hun verhaal te delen.

Toch had vooraf duidelijker gecommuniceerd moeten worden dat deelname mogelijk tot emotioneel ongemak kon leiden. Hoewel in de praktijk geen noemenswaardige klachten zijn opgetreden en er nazorgmogelijkheden zijn geboden (zoals contact met De Luisterlijn), was het transparanter geweest om dit risico explicieter in de informatiebrief te benoemen. Tijdens en na de interviews werd er wel actief aandacht besteed aan het welzijn van de deelnemers door middel van check-ins.

5.9 Afsluiting

Uiteindelijk raakt het thema van deze scriptie niet alleen beleid, systemen of gemeenten, het raakt ons allemaal. Veiligheid is niet iets dat alleen van bovenaf geregeld kan worden. Het begint ook bij hoe wij als individuen kijken naar elkaar, naar verschillen en naar wat we normaal vinden. Transgender personen verdienen niet alleen bescherming op papier, maar ook erkenning in het dagelijks leven. Iedereen is mens en ieder mens verdient het om zich vrij, veilig en gewaardeerd te voelen, ongeacht wie je bent of hoe je jezelf identificeert. Die verantwoordelijkheid ligt niet alleen bij de overheid of beleidsmakers. Die ligt ook bij jou, bij mij en bij ons allemaal. Alleen samen kunnen we bouwen aan een samenleving waarin veiligheid niet bevochten hoeft te worden, maar vanzelfsprekend is voor iedereen.

Referenties

- Akkermans, M., Kloosterman, R., Moons, E., Reep, C., & Tummers-van Der Aa, M. (2022, 1 maart). 3. *Veiligheidsbeleving*. Centraal Bureau Voor de Statistiek. <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/rapportages/2022/veiligheidsmonitor-2021/3-veiligheidsbeleving#:~:text=Vrouwen%20voelen%20zich%20vaker%20onveilig,jarigen%20en%20vooral%2065%2Dplussers>.
- Andriessse, R. (2024). *Veiligheid en welzijn LHBT-persoenen in Gemeente Groningen*. <https://gemeenteraad.groningen.nl/Documenten/Bijlage/Bijlage-1-Onderzoek-naar-de-veiligheid-en-het-welzijn-van-LHBT-persoenen.pdf>
- Arends, J., Schmeets, H., & CBS. (2015). Sociaal en institutioneel vertrouwen in Nederland. *CBS / Bevolkingstrends Januari 2015 / 01*. https://beroepseer.nl/wp-content/uploads/2019/05/2015-sociaal-en-institutioneel-vertrouwen-in-nederland_cbs.pdf
- ATLAS.ti. (z.d.). <https://web.atlasti.com/projects/681b56327bf997b422b01e8a/codes>
- Bahara, H. (2025, 7 februari). *Waarom is juist de transgemeenschap doelwit van de conservatieven in de VS?* De Volkskrant. Geraadpleegd op 5 maart 2025, van <https://www.volkskrant.nl/buitenland/waarom-is-juist-de-transgemeenschap-doelwit-van-de-conservatieven-in-de-vs~ba34ac7b/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F>
- Baumeister, R. F., & Leary, M. R. (1995). The need to belong: Desire for interpersonal attachments as a fundamental human motivation. *Psychological Bulletin*, 117(3), 497–529. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.117.3.497>
- Blokland, T. (2009). *Oog voor elkaar*. Amsterdam University Press. <https://library.oapen.org/bitstream/handle/20.500.12657/35260/340070.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Bockting, W. O., Miner, M. H., Romine, R. E. S., Hamilton, A., & Coleman, E. (2013). Stigma, Mental Health, and Resilience in an Online Sample of the US Transgender Population. *American Journal Of Public Health*, 103(5), 943–951. <https://doi.org/10.2105/ajph.2013.301241>
- Boers, J., Van Steden, R., & Boutellier, H. (2008). Het effect van positieve en negatieve factoren op veiligheidsbeleving: Een kwantitatieve studie onder inwoners van

- Amsterdam. *Tijdschrift Voor Veiligheid en Veiligheidszorg*, 7(3), 34–52.
<https://research.vu.nl/ws/files/2356332/ArtikelBoomDefinitief.pdf>
- Boutellier, J., Van Wonderen, R., Tan, S., De Groot, I., & Nieborg, S. (2007). Sociaal vertrouwen in Oud-Zuid : Literatuurverkenning en ontwikkeling van een meetinstrument. *Verwey-Jonker Instituut*.
<https://research.vu.nl/en/publications/sociaal-vertrouwen-in-oud-zuid-literatuurverkenning-en-ontwikkeli>
- Bowling, J., Barker, J., Gunn, L. H., & Lace, T. (2020). “It just feels right”: Perceptions of the effects of community connectedness among trans individuals. *PLoS ONE*, 15(10), e0240295. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0240295>
- Bry, L. J., Mustanski, B., Garofalo, R., & Burns, M. N. (2016). Management of a Concealable Stigmatized Identity: A Qualitative Study of Concealment, Disclosure, and Role Flexing Among Young, Resilient Sexual and Gender Minority Individuals. *Journal Of Homosexuality*, 64(6), 745–769. <https://doi.org/10.1080/00918369.2016.1236574>
- Centraal Bureau voor de Statistiek [CBS], Akkermans, M., Derksen, E., Kennis, M., Kloosterman, R., & Moons, E. (2024, 1 maart). 3. *Veiligheidsbeleving*. Centraal Bureau Voor de Statistiek. <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/rapportages/2024/veiligheidsmonitor-2023/3-veiligheidsbeleving#:~:text=Ruim%20een%20op%20de%20zeven,in%20algemene%20zin%20weleens%20onveilig>.
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2017, 23 december). Worden we individualistischer? *Centraal Bureau Voor de Statistiek*. <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2017/52/worden-we-individualistischer->
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2019, 2 maart). *Veiligheidsbeleving - Veiligheidsmonitor 2019*. Veiligheidsbeleving - Veiligheidsmonitor 2019 | CBS. <https://longreads.cbs.nl/veiligheidsmonitor-2019/veiligheidsbeleving/>
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2020, 8 december). 1 *Inleiding*. Centraal Bureau Voor de Statistiek. <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/statistische-trends/2020/veiligheidsbeleving-van-slachtoffers-van-criminaliteit/1-inleiding>
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2024, 13 december). 3.7 *Gevolgen van discriminatie*. Centraal Bureau Voor de Statistiek. <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/rapportages/2024/ervaren-discriminatie-in-nederland/3-7-gevolgen->

van-

discriminatie#:~:text=Discriminatie%20heeft%20vaak%20gevolgen&text=Discriminatie%20zorgt%20er%20ook%20voor,klachten%20en%2011%20procent%20slaapproblemen.

Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid [CCV]. (2025, 10 maart).

Veiligheidsbeleving - Het CCV. Het CCV. <https://hetccv.nl/themas/veilige-woonleefomgeving/veiligheidsbeleving/#:~:text=Veiligheidsbeleving%20is%20een%20verzamelnaam%20voor,de%20beleving%20van%20sociale%20veiligheid>.

Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid [Het CCV]. (z.d.). *Beïnvloedbare factoren veiligheidsbeleving*. Centrum Voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid.

Geraadpleegd op 24 maart 2025, van <https://hetccv.nl/themas/veilige-woonleefomgeving/veiligheidsbeleving/beinvloedbare-factoren/>

Clifton, D. (2020, 25 november). Negative Media Depictions of Trans People Harms the Community's Mental Health, Study Finds. *Them*.

<https://www.them.us/story/negative-media-depictions-trans-people-harms-communitys-mental-health?>

Cohen, L. E., & Felson, M. (1979). Social Change and Crime Rate Trends: A Routine Activity Approach. *American Sociological Review*, 44(4), 588.

<https://doi.org/10.2307/2094589>

College voor de Rechten van de Mens. (2020). Iedereen op eigen kracht?: Nederlanders over zelfredzaamheid en mensenrechten. In *College Voor de Rechten van de Mens*.

De Bruijn, D., Noordewier, Y., & Santpoort, R. (2023). *Naar vertrouwen in een betrouwbare overheid* (Imre van den Dop, Red.).

Movisie. <https://www.movisie.nl/sites/movisie.nl/files/2023-03/Naar-vertouwen-in-een-betrouwbare-overheid.pdf>

De Graaff, M. C. (2007). *Vechten voor Veiligheid, Een onderzoek naar de invloed van het beoefenen van een vechtsport op de veiligheidsgevoelens en het gedrag* (Door Universiteit Twente, Enschede; J. M. Gutteling & M. E. Pieterse, Reds.). http://essay.utwente.nl/58779/1/scriptie_M_de_Graaff.pdf

De Hart, J., Knol, F., Maas-de Waal, C., & Roes, T. (2002). Zekere banden - SCP. In *Sociaal en Cultureel Planbureau*. Sociaal en Cultureel Planbureau.

De veiligheidsbeleving van transgender personen in de gemeente Groningen. Door Hanneke Brink.

https://archief23.sitearchief.nl/archives/sitearchief/20200311122454/https://www.scp.nl/Publicaties/Alle_publicaties/Publicaties_2002/Zekere_banden

De Nooijer, D. (2018). *Het effect van buurtkenmerken op de veiligheidsbeleving in de buurt De invloed van de criminele, sociale, fysieke en institutionele omgeving van het individu*. Universiteit Utrecht: Faculteit Sociale Wetenschappen, Sociologie.

Dierickx, A. (2020, 12 mei). *Waarom een genderinclusief toilet wel een goed idee is*. deMens.nu. <https://demens.nu/2020/05/12/waarom-een-genderinclusief-toilet-wel-een-goed-idee-is/>

Duyvendak, J. W. (2004). De individualisering van de samenleving en de toekomst van de sociologie. In *Sociologische Gids: Vol. Jaargang 51* (p. 4). https://www.jwduyvendak.nl/wp-content/uploads/2015/07/De_individualisering_van_de_samenleving_en_de_toekomst_van_de_sociologie.pdf

Feinstein, B. A., Goldfried, M. R., & Davila, J. (2012). The relationship between experiences of discrimination and mental health among lesbians and gay men: An examination of internalized homonegativity and rejection sensitivity as potential mechanisms. *Journal Of Consulting And Clinical Psychology*, 80(5), 917–927. <https://doi.org/10.1037/a0029425>

Fisher, B. W., Anthony, D. L., & Perkins, D. D. (2013). Defensible space theory. *Encyclopedia Of Street Crime in America*. https://www.researchgate.net/publication/338146705_Defensible_space_theory

Galpin, C., Gwenffrewi, G., & Stokoe, A. (2023). Transfeminist perspectives: Beyond cisnormative understandings of the digital public sphere. *European Journal Of Women S Studies*, 30(4), 502–515. <https://doi.org/10.1177/13505068231209544>

Gerbner, G. (1969). Toward “Cultural Indicators”: The analysis of mass mediated public message systems. *AV Communication Review*, 17(2), 137–148. <https://doi.org/10.1007/bf02769102>

Gill, P., Stewart, K., Treasure, E., & Chadwick, B. (2008). Methods of data collection in qualitative research: interviews and focus groups. *BDJ*, 204(6), 291–295. <https://doi.org/10.1038/bdj.2008.192>

- Grant, J. M., Motter, L. A., JD, & Tanis, J. D. (2011). *Injustice at Every Turn: A Report of the National Transgender Discrimination Survey*. https://dataspace.princeton.edu/bitstream/88435/dsp014j03d232p/1/NTDS_Report.pdf
- Hatzenbuehler, M. L. (2016). Structural stigma: Research evidence and implications for psychological science. *American Psychologist*, 71(8), 742–751. <https://doi.org/10.1037/amp0000068>
- Hatzenbuehler, M. L., & Link, B. G. (2013). Introduction to the special issue on structural stigma and health. *Social Science & Medicine*, 103, 1–6. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2013.12.017>
- Hatzenbuehler, M. L., & Pachankis, J. E. (2016). Stigma and Minority Stress as Social Determinants of Health Among Lesbian, Gay, Bisexual, and Transgender Youth. *Pediatric Clinics Of North America*, 63(6), 985–997. <https://doi.org/10.1016/j.pcl.2016.07.003>
- Hinkle, J. C., & Weisburd, D. (2008). The irony of broken windows policing: A micro-place study of the relationship between disorder, focused police crackdowns and fear of crime. *Journal Of Criminal Justice*, 36(6), 503–512. <https://doi.org/10.1016/j.jcrimjus.2008.09.010>
- Hortensius, R., & De Gelder, B. (2018). From Empathy to Apathy: The Bystander Effect Revisited. *Current Directions in Psychological Science*, 27(4), 249–256. <https://doi.org/10.1177/0963721417749653>
- Houseal, J. (2024). Politicized coverage is failing the trans community. *Center For Journalism Ethics*.
- Huijnk, W. (2022). Opmvattingen over seksuele en genderdiversiteit in Nederland en Europa 2022. In *Sociaal En Cultureel Planbureau*. Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Huijnk, W., Damen, R., & Van Kampen, L. (2022). LHBT-monitor 2022: De leefsituatie van lesbische, homoseksuele, biseksuele en transgender personen in Nederland. In *Sociaal en Cultureel Planbureau*. Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Huygen, A., De Meere, F., & Verwey-Jonker Instituut. (2008). *De invloed en effecten van sociale samenhang: Verslag van een literatuurverkenning*. https://www.verwey-jonker.nl/wp-content/uploads/2008/01/De-invloed-en-effecten-van-sociale-samenhang_1169.pdf

De veiligheidsbeleving van transgender personen in de gemeente Groningen. Door Hanneke Brink.

- Instituut voor de gelijkheid van mannen en vrouwen. (z.d.). *Wat is gendergerelateerd geweld?* | Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen. Geraadpleegd op 16 april 2025, van <https://igvm-iefh.belgium.be/nl/themas/geweld>
- Joemmanbaks, F., & De Graaf, H. (2023). *Kiezen voor een "X"*. https://rutgers.nl/wp-content/uploads/2023/07/Rapport_Kiezen-voor-een-X_DEF.pdf
- Kennis, M. & Centraal Bureau voor de Statistiek. (2024, 11 december). *Slachtofferschap en veiligheidsbeleving LHBTQIA personen*. Centraal Bureau Voor de Statistiek. <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/statistische-trends/2024/slachtofferschap-en-veiligheidsbeleving-lhbtqia-personen?onepage=true>
- Kuyper, L., & Vanden Berghe, M. m. v. W. (2017). Transgender personen in Nederland. In *Sociaal En Cultureel Planbureau*. Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Larson, D. G., & Chastain, R. L. (1990). Self-Concealment: Conceptualization, Measurement, and Health Implications. *Journal Of Social And Clinical Psychology*, 9(4), 439–455. <https://doi.org/10.1521/jscp.1990.9.4.439>
- Lee, M. R., & Earnest, T. L. (2003). Perceived community cohesion and perceived risk of victimization: A cross-national analysis. *Justice Quarterly*, 20(1), 131–157. <https://doi.org/10.1080/07418820300095481>
- Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. *Psychological Review*, 50(4), 370–396. <https://doi.org/10.1037/h0054346>
- Megens, M., Van Eekelen, Z., Oijnhausen, B., Penninga, J., Poelstra, E., & Transgender Netwerk. (2024). *IN TWIJFEL GETROKKEN: TRANSGENDER MENSEN IN DE NEDERLANDSE MEDIA IN 2023* (E. Van Alphen & N. Uitterlinden, Reds.) [Report]. <https://www.transgendernetwerk.nl/wp-content/uploads/2024/10/Mediamonitor-2023.pdf>
- Ministerie van Buitenlandse Zaken. (2025, 25 maart). *Reisadvies Verenigde Staten van Amerika* | Ministerie van Buitenlandse Zaken | NederlandWereldwijd. <https://www.nederlandwereldwijd.nl/reisadvies/verenigde-staten-van-amerika>
- Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. (2025, 2 januari). *Discriminatie en geweld tegen lhbtqi+ personen tegengaan*. Emancipatie | Rijksoverheid.nl. <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/emancipatie/veiligheid-lhbtqi-personen#:~:text=Ruim%201%20op%20de%2010,Discriminatie%20en%20Racisme%20uit%202023.>

De veiligheidsbeleving van transgender personen in de gemeente Groningen. Door Hanneke Brink.

Morgan, M., & Shanahan, J. (1997). Two Decades of Cultivation Research: An Appraisal and Meta-Analysis. *Annals Of The International Communication Association*, 20(1), 1–45.
<https://doi.org/10.1080/23808985.1997.11678937>

Mosharafa, E. (2015). All you Need to Know About: The Cultivation Theory. *Global Journal Of HUMAN-SOCIAL SCIENCE: Arts & Humanities - Psychology*, 15(8).
https://globaljournals.org/GJHSS_Volume15/3-All-you-Need-to-Know.pdf

Motmans, J. (2012). Transfoob geweld en discriminatie van transgenders: Een infobrochure voor politiediensten en meldpunten [Brochure]. In *Provincie Vlaams-Brabant*. Provincie Vlaams-Brabant dienst diversiteit en gelijke kansen.
<https://www.transgenderinfo.be/sites/default/files/2022-11/transfoob-gewelddiscriminatie-transgenders-infobrochure-2012-2.pdf>

Movisie. (2023a, januari 5). *Lhbt+ discriminatie en seksisme op de arbeidsmarkt: cijfers en oplossingen*. <https://www.movisie.nl/artikel/lhbt-discriminatie-seksisme-arbeidsmarkt-cijfers-oplossingen-0>

Movisie. (2023b, april 14). *Het belang van symbolen zoals de regenboogvlag*. <https://www.movisie.nl/artikel/belang-symbolen-zichtbaarheid-internationale-dag-tegen-lhbt-fobie>

Movisie. (2024, 1 mei). *Van praktische naar sociale steun aan jonge nieuwkomers*. <https://www.movisie.nl/artikel/praktische-naar-sociale-steun-aan-jonge-nieuwkomers>

Movisie. (z.d.-a). *Weerbaarheid*. <https://www.movisie.nl/weerbaarheid-0>

Movisie. (z.d.-b). *Polarisatie*. <https://www.movisie.nl/polarisatie>

Movisie. (2021a, 4 oktober). *Grip op een inclusief beleid voor gemeenten*. <https://www.movisie.nl/artikel/grip-inclusief-beleid-gemeenten>

Movisie. (2021b, november 29). *Verbinding programma's kan veiligheid vrouwen en lhbt+ personen versterken*. <https://www.movisie.nl/artikel/verbinding-programmas-kan-veiligheid-vrouwen-lhbt-personen-versterken>

Nadal, K. L., Wong, Y., Griffin, K. E., Davidoff, K., & Sriken, J. (2014). The Adverse Impact of Racial Microaggressions on College Students' Self-Esteem. *Journal Of College Student Development*, 55(5), 461–474. <https://doi.org/10.1353/csd.2014.0051>

Nederlands Jeugdinstituut. (z.d.-a). *Wat betekenen sekse en gender?* Retrieved February 5, 2025, from <https://www.nji.nl/seksualiteit-en-gender/wat-betekenen-sekse-en->

gender#:~:text=Als%20het%20geboortegeslacht%20van%20mensen,zijn%2C%20maar%20zich%20vrouw%20voelen.

Nederlands Jeugdinstituut. (z.d.-b). *Wat is polarisatie en hoe werkt het?* | Nederlands Jeugdinstituut. <https://www.nji.nl/polarisatie/wat-is-polarisatie-en-hoe-werkt-het>

Nederlands Jeugdinstituut. (z.d.-c). *De invloed van media op polarisatie*. <https://www.nji.nl/polarisatie/de-invloed-van-de-media-op-polarisatie>

Oppelaar, J., & Wittebrood, K. (2006). *Angstige burgers : De determinanten van gevoelens van onveiligheid onderzocht*. <https://www.narcis.nl/publication/RecordID/oai:tudelft.nl:uuid:aaed8a0e-3446-4bf9-a72a-1bc754bf7c48>

Rader, N. E. (2004). THE THREAT OF VICTIMIZATION: a THEORETICAL RECONCEPTUALIZATION OF FEAR OF CRIME. *Sociological Spectrum*, 24(6), 689–704. <https://doi.org/10.1080/02732170490467936>

Rijksuniversiteit Groningen. (z.d.). *Ethics during your research*. University Of Groningen. Geraadpleegd op 2 april 2025, van <https://www.rug.nl/research/research-support-portal/during/ethics/>

Rood, B. A., Maroney, M. R., Puckett, J. A., Berman, A. K., Reisner, S. L., & Pantalone, D. W. (2017). Identity concealment in transgender adults: A qualitative assessment of minority stress and gender affirmation. *American Journal Of Orthopsychiatry*, 87(6), 704–713. <https://doi.org/10.1037/ort0000303>

Scarborough, B. K., Like-Haislip, T. Z., Novak, K. J., Lucas, W. L., & Alarid, L. F. (2010). Assessing the relationship between individual characteristics, neighborhood context, and fear of crime. *Journal Of Criminal Justice*, 38(4), 819–826. <https://doi.org/10.1016/j.jcrimjus.2010.05.010>

Schnabel, P., Bijl, R., & Hart, J. D. (Reds.). (2008). *Betrekkelijke betrokkenheid* (Julian Ross, Vert.). Sociaal en Cultureel Planbureau. <https://catalogus.boekman.nl/pub/P09-153.pdf>

Schram, K., Eysink Smeets, M., & Hendrikse, T. (2021). *Veiligheidsbeleving in Schiedam*. <https://www.schiedam.nl/sites/default/files/inline-files/Veiligheidsbeleving%20in%20Schiedam%20-%20Schram%2C%20Eysink%20Smeets%20en%20Hendrikse%20%282021%29.pdf>

De veiligheidsbeleving van transgender personen in de gemeente Groningen. Door Hanneke Brink.

- Sherman, A. D., Clark, K. D., Robinson, K., Noorani, T., & Poteat, T. (2019). Trans* Community Connection, Health, and Wellbeing: A Systematic Review. *LGBT Health*, 7(1), 1–14.
<https://doi.org/10.1089/lgbt.2019.0014>
- Shires, J., Hassib, B., & Swali, A. (2024, 24 mei). *Gendered hate speech, data breach and state overreach*. Catham House. <https://www.chathamhouse.org/2024/05/gendered-hate-speech-data-breach-and-state-overreach>
- Shrum, L. J. (1996). Psychological Processes Underlying Cultivation Effects Further Tests of Construct Accessibility. *Human Communication Research*, 22(4), 482–509.
<https://doi.org/10.1111/j.1468-2958.1996.tb00376.x>
- Singh, A. A., Hays, D. G., & Watson, L. S. (2011). Strength in the Face of Adversity: Resilience Strategies of Transgender Individuals. *Journal Of Counseling & Development*, 89(1), 20–27. <https://doi.org/10.1002/j.1556-6678.2011.tb00057.x>
- Skinta, M., & Torres-Harding, S. (2021). Confronting microaggressions: Developing innovative strategies to challenge and prevent harm. *New Ideas in Psychology*, 65, 100921.
<https://doi.org/10.1016/j.newideapsych.2021.100921>
- Smeets, M. E. (2016). Veiligheidsbeleving in Rotterdam. In *ResearchGate*. https://hbo-kennisbank.nl/record/sharekit_inholland/oai:surfsharekit.nl:e6fdeb5e-42da-4bc1-8896-f8cffa03bc5c
- Smeets, M. E. (2018). Waarom het onderzoek naar veiligheidsbeleving een nieuwe impuls nodig heeft. *Justitiële Verkenningen*, 44(6), 8–24.
<https://doi.org/10.5553/jv/016758502018044006001>
- Sociaal en Cultureel Planbureau. (2022, 20 december). *Driekwart van de Nederlanders denkt dat polarisatie toeneemt*. Nieuwsbericht | Sociaal en Cultureel Planbureau.
<https://www.scp.nl/actueel/nieuws/2022/12/29/ergernis-over-harde-toon-en-extreme-uitingen-in-politieke-en-publieke-debat>
- Sociaal en Cultureel Planbureau. (2023, 31 augustus). *Helpt Nederlanders bezorgd over online gedrag en misinformatie*. Nieuwsbericht | Sociaal en Cultureel Planbureau. <https://www.scp.nl/actueel/nieuws/2023/08/31/helpt-nederlanders-bezorgd-over-online-gedrag-en-misinformatie>
- Sociaal en Cultureel Planbureau. (2024). Sociale cohesie onder druk door ongelijke kansen, discriminatie en segregatie. *Sociaal en Cultureel Planbureau*.
<https://www.scp.nl/binaries/scp/documenten/publicaties/2024/06/02/factsheet->

sociale-cohesie-onder-druk-door-ongelijke-kansen-discriminatie-en-segregatie/Factsheet+Sociale+cohesie+onder+druk.pdf

Sociaal en Cultureel Planbureau. (2025, 13 februari). *Digitalisering als uitdaging voor sociale samenhang in de toekomst*. Nieuwsbericht | Sociaal en Cultureel Planbureau.

[https://www.scp.nl/actueel/nieuws/2025/02/13/digitalisering-als-uitdaging-voor-sociale-samenhang-in-de-](https://www.scp.nl/actueel/nieuws/2025/02/13/digitalisering-als-uitdaging-voor-sociale-samenhang-in-de-toekomst#:~:text=Individualisering%20heeft%20geleid%20tot%20meer,de%20effect%20van%20individualisering%20aanjagen.)

[toekomst#:~:text=Individualisering%20heeft%20geleid%20tot%20meer,de%20effect en%20van%20individualisering%20aanjagen.](https://www.scp.nl/actueel/nieuws/2025/02/13/digitalisering-als-uitdaging-voor-sociale-samenhang-in-de-toekomst#:~:text=Individualisering%20heeft%20geleid%20tot%20meer,de%20effect%20van%20individualisering%20aanjagen.)

Sue, D. W., Capodilupo, C. M., Torino, G. C., Bucceri, J. M., Holder, A. M. B., Nadal, K. L., & Esquilin, M. (2007). Racial microaggressions in everyday life: Implications for clinical practice. *American Psychologist*, 62(4), 271–286. <https://doi.org/10.1037/0003-066x.62.4.271>

Suskens, S. (2017). “(On)veiligheidsbeleving in Witte vrouwenveld” [Masterscriptie, Radboud Universiteit]. <https://theses.ubn.ru.nl/server/api/core/bitstreams/54dfed2e-70a8-4d7d-a5e9-7c17cfbe7306/content>

Terpstra, F., Dekkers, L., & Schers, S. (2022). Trans, intersekse en non-binaire mensen aan het werk in Nederland: Een nationaal rapport. In S. Dekker (Vert.), *Trans, Intersekse en Non-binaire Mensen Aan het Werk in Nederland: Een Nationaal Rapport*.

https://www.transgendernetwerk.nl/wp-content/uploads/2023/03/Inclusion4All-National-report-Netherlands_NL-1.pdf

Transgender Netwerk Nederland. (z.d.). *De toilet kit genderneutrale toiletten*.

<https://www.transgendernetwerk.nl/wp-content/uploads/2023/03/TNN-toiletkit-web.pdf>

Transgender Netwerk Nederland. (2024a, november 25). *Monitor 2024: Acceptatie transgender personen blijft steken - Transgender Netwerk*.

<https://www.transgendernetwerk.nl/nieuws/monitor-2024-acceptatie-transgender-personen-blijft-steken/>

Transgender Netwerk Nederland. (2024b, mei 31). *Acceptatie van transgender jongeren op school keldert - Transgender Netwerk*.

<https://www.transgendernetwerk.nl/nieuws/acceptatie-van-transgender-jongeren-op-school-keldert/>

De veiligheidsbeleving van transgender personen in de gemeente Groningen. Door Hanneke Brink.

Transgender Netwerk Nederland. (2025, 25 maart). *Reisadvies voor trans mensen die naar de Verenigde Staten gaan - Transgender Netwerk*.

<https://www.transgendernetwerk.nl/nieuws/reisadvies-voor-trans-mensen-die-naar-de-verenigde-staten-gaan/>

Van Baarsen, B., & Van Der Pligt, J. (1995). Een cursus zelfverdediging als primaire preventie van seksueel geweld tegen vrouwen. *Gedrag & Gezondheid*, 286–295. https://pure.uva.nl/ws/files/4232859/838_pligt_1995_zelfverdediging.pdf

Van der Kemp, J. (2023). *Criminaliteit in de publieke ruimte*. Vrije Universiteit Amsterdam. https://research.vu.nl/ws/portalfiles/portal/390557277/Criminaliteit_in_de_Publieke_Ruimte_2024_-_Van_der_Kemp_-_preprint_versie.pdf

Van Dijk, R. (2023, 6 september). *'Tijd voor geweld tegen deze lui'*. De Groene Amsterdammer. <https://www.groene.nl/artikel/tijd-voor-geweld-tegen-deze-lui>

Van Oosterhout, E. & Transgender Netwerk Nederland. (2018). *Overal op je hoede: Geweld tegen transgender personen in Nederland* [Report]. <https://www.transgendernetwerk.nl/wp-content/uploads/2023/07/Overal-op-je-hoede-Geweld-tegen-transgender-personen-in-Nederland-TNN2018.pdf>

Van Oosterhout, E., Alink, E., & TNN. (2015). *Veilig, zolang men het niet merkt. . . een onderzoek naar de veiligheid van transgender personen in de openbare ruimte in Nederland*. <https://www.transgendernetwerk.nl/wp-content/uploads/2023/04/Veilig-zolang-men-het-niet-merkt-1.pdf>

Van Tweel, J. (2023, 31 maart). *Transgendervlag wappert aan Martinitoren*. OOG Groningen. <https://www.oogtv.nl/2023/03/transgendervlag-wappert-aan-martinitoren/>

Vanderveen, G. (2006). *Interpreting fear, crime, risk and unsafety*. <https://www.amazon.com/Interpreting-Fear-Crime-Unsafety-Conceptualisation/dp/9054546603>

Verguchten, J., Kerckhof, M., & Vandenbussche, O. (z.d.). *Handleiding TRANSILIENCE Sociale veerkracht*. UZ Gent. <https://www.transgenderinfo.be/sites/default/files/2024-12/Manual%20sociale%20veerkracht%20%281%29.pdf>

Vermeij, L., Thijssen, L., Sociaal en Cultureel Planbureau, Daan Beekers, & Ralf Maslowski. (2024). De leefwerelden van arm en rijk. In *Sociaal en Cultureel Planbureau*. <https://www.scp.nl/binaries/scp/documenten/publicaties/2024/04/05/de->

De veiligheidsbeleving van transgender personen in de gemeente Groningen. Door Hanneke Brink.

leefwerelden-van-arm-en-

rijk/SCP+rapport+De+leefwerelden+van+arm+en+rijk+april+2024.pdf

Wilson, J. Q., & Kelling, G. L. (1982). Broken Windows. *The Police And Neighborhood Safety*.

https://media4.manhattan-institute.org/pdf/_atlantic_monthly-broken_windows.pdf

Winq. (2024, 14 oktober). Bestaansrecht van trans mensen steeds vaker door media in

twijfel getrokken. *Winq*. [https://www.winq.nl/bestaansrecht-van-trans-mensen-](https://www.winq.nl/bestaansrecht-van-trans-mensen-steeds-vaker-door-media-in-twijfel-getrokken/287250)

[steeds-vaker-door-media-in-twijfel-getrokken/287250](https://www.winq.nl/bestaansrecht-van-trans-mensen-steeds-vaker-door-media-in-twijfel-getrokken/287250)

Bijlagen

Bijlage 1: Gestandaardiseerde boodschap

Er is voor het werven van respondenten een gestandaardiseerde boodschap gemaakt. Deze is via tekst maar ook via afbeeldingen verspreid.

Verzoek om interviews 🚩

Er worden transgender personen binnen de gemeente Groningen gezocht om iemand te helpen met een afstudeeronderzoek.

Het onderzoek is gericht op de ervaren (sociale) veiligheid van transgender personen binnen de gemeente.

Elke respondent wordt anoniem gemaakt!

Als je binnen deze doelgroep valt en openstaat voor een interview (of meer informatie wil) stuur dan een mail naar hanneke.brink@groningen.nl

Alvast bedankt!

Request for interviews 🚩

To help someone with a graduation research project, transgender people within the municipality of Groningen are being sought.

The research focuses on the perceived (social) safety of transgender people within the municipality.

Each respondent is made anonymous!

If you fall within this target group and are open to an interview (or would like some more information), please send and e-mail to hanneke.brink@groningen.nl

Thank you in advance!

Verzoek om interviews met transgender personen in Groningen.

Hallo allemaal,

Mijn naam is Hanneke en ik ben op zoek naar mensen die mij willen helpen met mijn afstudeeronderzoek. Afgelopen jaar is er binnen de gemeente Groningen een onderzoek uitgevoerd naar de veiligheid en het welzijn van LHBT-personen in Groningen. Hieruit blijkt dat transgender personen lager scoren op de ervaren (sociale) veiligheid binnen de gemeente. Om hier meer inzicht in te verkrijgen doe ik hier vervolgonderzoek naar. Hiervoor zoek ik mensen die open staan voor een interview en binnen de doelgroep vallen van transgender personen, wonend binnen de gemeente Groningen. Jouw bijdrage helpt de gemeente om de veiligheid van trans personen beter te begrijpen. Doe je mee, super! Mail me op het volgende mailadres: Hanneke.Brink@groningen.nl. Ik neem snel contact met je op. Ook delen met iemand uit de doelgroep wordt gewaardeerd.

Dit onderzoek valt binnen mijn stage bij Team Diversiteit van de gemeente Groningen, en is onderdeel van mijn afstudeerperiode voor de master Sociologie.

Alvast bedankt en een fijne dag!

Bijlage 2: Informatie en toestemmingformulier

Informatie over het onderzoek

Beste lezer,

Bedankt voor de interesse in het participeren in dit onderzoek. Dit stuk biedt informatie over het onderzoek en over hoe het onderzoek uitgevoerd wordt. Neemt u vooral de tijd om de onderstaande informatie rustig door te lezen. Als er informatie onduidelijk is, stel hier dan gerust vragen over.

Waar gaat het onderzoek over

Het onderzoek is gericht op de veiligheidsbeleving van transgender personen binnen de gemeente Groningen. Afgelopen jaar is er binnen de gemeente een onderzoek uitgevoerd naar de veiligheid en het welzijn van de LHBTI+ gemeenschap in de gemeente Groningen. Een van de bevindingen van dit onderzoek was dat de transgender personen die hadden deelgenomen aan dit onderzoek een slechtere veiligheidsbeleving hadden dan de cisgender participanten. Dit is de aanleiding voor dit onderzoek. Het doel van dit onderzoek is om inzichtelijk te krijgen door welke onderliggende factoren deze slechtere veiligheidsbeleving tot stand komt. Om dit te onderzoeken worden er interviews afgenomen met mensen uit de transgender gemeenschap.

Wat houdt participeren in?

De participatie aan het onderzoek bestaat uit het antwoorden op de vragen die gesteld worden tijdens het interview. Dit interview zal ongeveer 1,5 uur duren. Het tijdstip en de locatie van het interview zijn in overleg tussen de interviewer en de geïnterviewde afgesproken.

Moet je participeren?

Participeren aan het onderzoek is op vrijwillige basis. De respondenten hebben zich vrijwillig aangemeld bij de interviewer en hebben aangegeven open te staan voor een interview. Het is dus niet verplicht om te participeren. Ook is het niet verplicht om op elke vraag een antwoord te geven.

Neemt participeren risico's met zich mee?

De participatie aan het onderzoek neemt geen risico's met zich mee. Alle gegevens worden veilig opgeslagen en geanonimiseerd.

Zitten er voordelen aan het participeren?

Participeren aan het onderzoek neemt voordelen met zich mee. Als iemand lid is van de transgender gemeenschap en niet altijd een goede veiligheidsbeleving ervaart kan de participatie aan dit onderzoek ervoor zorgen dat deze ervaringen gehoord worden. Door inzicht, in de onderliggende factoren die de veiligheidsbeleving beïnvloeden, te krijgen kan er gekeken worden hoe deze veiligheidsbeleving op een positieve manier verbeterd kan worden.

Hoe wordt de informatie gebruikt?

De informatie die tijdens de interviews wordt gedeeld wordt opgenomen. Dit wordt alleen gedaan om ervoor te zorgen dat de interviewer alle informatie goed over kan nemen en zo dichtbij de antwoorden van de respondenten te blijven. Alle opnames worden getranscribeerd, oftewel uitgeschreven. Tijdens dit proces wordt alle informatie volledig anoniem gemaakt. De anonieme data wordt gebruikt bij het schrijven van een scriptie voor de Rijksuniversiteit Groningen en een onderzoeksrapport voor de gemeente Groningen. In deze documenten worden alleen de (anonieme) resultaten uit de interviews besproken. Na de uitvoering van het onderzoek worden de opnames en de transcripten verwijderd.

Toestemmingsformulier

Het onderzoek: De veiligheidsbeleving van transgender personen binnen de gemeente Groningen.

Naam participant: _____

Onderzoek

- Ik heb de informatie gelezen en ik heb aanvullende vragen aan de onderzoeker kunnen stellen.
- Ik begrijp dat ik altijd tussendoor vragen over het onderzoek mag stellen.
- Ik begrijp dat ik op elk moment met het interview mag stoppen, zonder een reden te geven.
- Ik begrijp dat ik niet op elke vraag antwoord hoeft te geven.

Gebruik van de data

- Ik begrijp dat mijn persoonlijke gegevens privé blijven en niet gedeeld worden met mensen buiten de onderzoeker om.
- Ik begrijp dat mijn informatie anoniem voor het onderzoek gebruikt wordt.
- Ik begrijp dat mijn informatie alleen voor dit onderzoek en voor publicaties gerelateerd aan dit onderzoek gebruikt zal worden.
- Ik begrijp dat het interview wordt opgenomen voor de onderzoeksdoeleinden en dat deze opname na de uitvoering van het onderzoek verwijderd zal worden.
- Ik begrijp dat alleen de interviewer toegang heeft tot de opname.
- Ik begrijp dat een citaat van wat ik heb gezegd (anoniem) gebruikt kan worden in het onderzoek.

Na het lezen van de bovengenoemde informatie, ga je akkoord met het participeren in dit onderzoek?

Ja/ Nee

Datum:

Handtekening:

In te vullen door de onderzoeker

- Ik verklaar dat ik de respondent heb geïnformeerd over het onderzoek.
- Ik ga er mee akkoord dat de participant meedoet in het onderzoek.

Datum:

Handtekening:

Bijlage 3: Operationalisatie van het model

Dimensie	Indicatoren	Interviewvraag
Persoonlijke factoren	Slachtofferervaring	Heb je in het verleden situaties meegemaakt waarin je slachtoffer bent geweest van geweld, discriminatie of uitsluiting? Wat voor invloed had dit op je veiligheidsgevoel?
	Negatieve verwachtingen	Hoe hebben eventuele negatieve ervaringen, zoals discriminatie of geweld, ertoe geleid dat je negatieve verwachtingen hebt?
	Weerbaarheid en zelfredzaamheid	In hoeverre voel jij je in staat om zelfstandig problemen aan te pakken in onveilige situaties?
	Identiteitstrots	Op welke manier helpt jouw trots op je genderidentiteit jou om om te gaan met negatieve reacties vanuit de maatschappij?
	Zelf-verhulling	Zijn er situaties waarin je ervoor kiest om bepaalde delen van je identiteit te verbergen, en wat doet dat met je gevoel van veiligheid?
Criminele omgeving	Confrontaties met criminaliteit	Hoe ervaar jij de invloed van criminaliteit of overlast in jouw omgeving op jouw gevoel van veiligheid in het dagelijks leven?
	Geweld	Op welke manier hebben directe of indirecte ervaringen met onveilige situaties jouw veiligheidsgevoel beïnvloed?
	Discriminatie	Hoe ervaar jij de hoeveelheid van negatieve uitingen over transgender personen (zowel fysiek als online), en welke invloed heeft dit op jouw dagelijkse veiligheidsgevoel?
Sociale omgeving	Onderlinge relaties (sociale steun)	Welke rol speelt sociale steun voor jou in het omgaan met negatieve ervaringen zoals uitsluiting of discriminatie?
	Gemeenschapsverbondenheid	Hoe belangrijk is het voor je veiligheidsgevoel om je onderdeel te voelen van een groep of gemeenschap waar je je mee identificeert?
	Sociale cohesie	In hoeverre heb jij het gevoel dat mensen in jouw omgeving voor elkaar opkomen in onveilige situaties, en hoe beïnvloedt dat jouw veiligheidsgevoel?
	Sociale afwijzing	Welke vormen van subtiele of openlijke afwijzing heb je meegemaakt binnen jouw omgeving, en hoe hebben deze jouw gevoel van veiligheid beïnvloed?

Fysieke omgeving	Verwaarloosde omgeving	Hoe ervaar jij de invloed van een vervallen of verwaarloosde omgeving op jouw gevoel van veiligheid en acceptatie als transgender persoon?
	(Non) affirmatieve omgeving	In hoeverre speelt de aanwezigheid (of afwezigheid) van inclusieve ruimtes, zoals genderneutrale toiletten, een rol in jouw veiligheidsbeleving?
	Locaties	Zijn er plekken die je juist als (on) veilig ervaart? Wat maakt die plekken (on) veilig voor jou?
Institutionele omgeving	Vertrouwen in instituties	Hoe ervaar jij de rol van overheid of andere maatschappelijke instellingen in het creëren van een veilige leefomgeving voor transgender personen, en voel jij je daarin voldoende gehoord of gesteund?
	Arbeidsmarkt	Welke ervaringen heb jij als transgender persoon op de arbeidsmarkt of werkvloer, en in hoeverre hebben deze invloed gehad op jouw gevoel van veiligheid en acceptatie?
Algemeen maatschappelijke context	Polarisatie	Hoe ervaar jij de verdeeldheid en spanningen in de samenleving, en wat voor invloed heeft dit op jouw gevoel van veiligheid als transgender persoon?
	Acceptatie	Hoe ervaar jij de maatschappelijke acceptatie ten opzichte van transgender personen?
	Individualisering	In hoeverre heb jij het gevoel dat mensen minder naar elkaar omkijken, en wat betekent dat voor jouw veiligheidsgevoel in openbare of sociale situaties?
Media	Berichtgeving	In hoeverre heeft mediaberichtgeving invloed op jouw veiligheidsgevoel?

Bijlage 4: Interviewschema

Interviewschema

Introductie

Voorstellen onderzoeker: Hanneke Brink.

Onderwerp onderzoek: De veiligheidsbeleving van transgender personen binnen de gemeente Groningen.

Doel onderzoek: Inzicht krijgen in welke onderliggende factoren zorgen voor een slechtere veiligheidsbeleving van transgender personen.

Uitkomsten: De interviews worden geanalyseerd en de uitkomsten worden gebruikt voor mijn scriptie voor de master Sociologie. Ook maak ik een onderzoeksrapport voor de gemeente Groningen.

Duur: +- een uur tot anderhalf uur.

Privacy: De besproken informatie wordt geanonimiseerd en vertrouwelijk behandeld. De uitkomsten van het onderzoek worden gedeeld.

Overeenstemming: Vindt u het goed als ik dit gesprek opneem? Dan kan ik mij nu focussen op ons gesprek en hoef ik niet alles op te schrijven + toestemmingsformulier ondertekenen.

Achtergrond informatie
- Wat is je leeftijd?
- Wat is je woonplaats?
- Hoe identificeer je jezelf?

Startvraag: Afgelopen jaar is er binnen de gemeente Groningen een onderzoek uitgevoerd naar het welzijn en de veiligheid van de LHBTI-gemeenschap in de gemeente Groningen. Hieruit is gebleken dat transgender personen een slechtere veiligheidsbeleving ervaren. Herken jij dit ook? Welk cijfer zou je je veiligheidsbeleving geven?

Persoonlijke factoren
- Heb je in het verleden situaties meegemaakt waarin je slachtoffer bent geweest van geweld, discriminatie of uitsluiting? Wat voor invloed had dit op je veiligheidsgevoel?
- Hoe hebben eventuele negatieve ervaringen, zoals discriminatie of geweld, ertoe geleid dat je negatieve verwachtingen hebt?
- In hoeverre voel jij je in staat om zelfstandig problemen aan te pakken in onveilige situaties?
- Op welke manier helpt jouw trots op je genderidentiteit jou om om te gaan met negatieve reacties vanuit de maatschappij?
- Zijn er situaties waarin je ervoor kiest om bepaalde delen van je identiteit te verbergen, en wat doet dat met je gevoel van veiligheid?

Criminele omgeving
- Hoe ervaar jij de invloed van criminaliteit of overlast in jouw omgeving op jouw gevoel van veiligheid in het dagelijks leven

- Op welke manier hebben directe of indirecte ervaringen met onveilige situaties jouw veiligheidsgevoel beïnvloed?
- Hoe ervaar jij de hoeveelheid van negatieve uitingen over transgender personen (zowel fysiek als online), en welke invloed heeft dit op jouw dagelijkse veiligheidsgevoel?

Sociale omgeving
- Welke rol speelt sociale steun voor jou in het omgaan met negatieve ervaringen zoals uitsluiting of discriminatie?
- Hoe belangrijk is het voor je veiligheidsgevoel om je onderdeel te voelen van een groep of gemeenschap waar je je mee identificeert?
- In hoeverre heb jij het gevoel dat mensen in jouw omgeving voor elkaar opkomen in onveilige situaties, en hoe beïnvloedt dat jouw veiligheidsgevoel?
- Welke vormen van subtiele of openlijke afwijzing heb je meegemaakt binnen jouw omgeving, en hoe hebben deze jouw gevoel van veiligheid beïnvloed?

Fysieke omgeving
- Hoe ervaar jij de invloed van een vervallen of verwaarloosde omgeving op jouw gevoel van veiligheid en acceptatie als transgender persoon?
- In hoeverre speelt de aanwezigheid (of afwezigheid) van inclusieve ruimtes, zoals genderneutrale toiletten, een rol in jouw veiligheidsbeleving?
- Zijn er plekken die je juist als (on) veilig ervaart? Wat maakt die plekken (on) veilig voor jou?

Institutionele omgeving
- Hoe ervaar jij de rol van overheid of andere maatschappelijke instellingen in het creëren van een veilige leefomgeving voor transgender personen, en voel jij je daarin voldoende gehoord of gesteund?
- Welke ervaringen heb jij als transgender persoon op de arbeidsmarkt of werkvloer, en in hoeverre hebben deze invloed gehad op jouw gevoel van veiligheid en acceptatie?

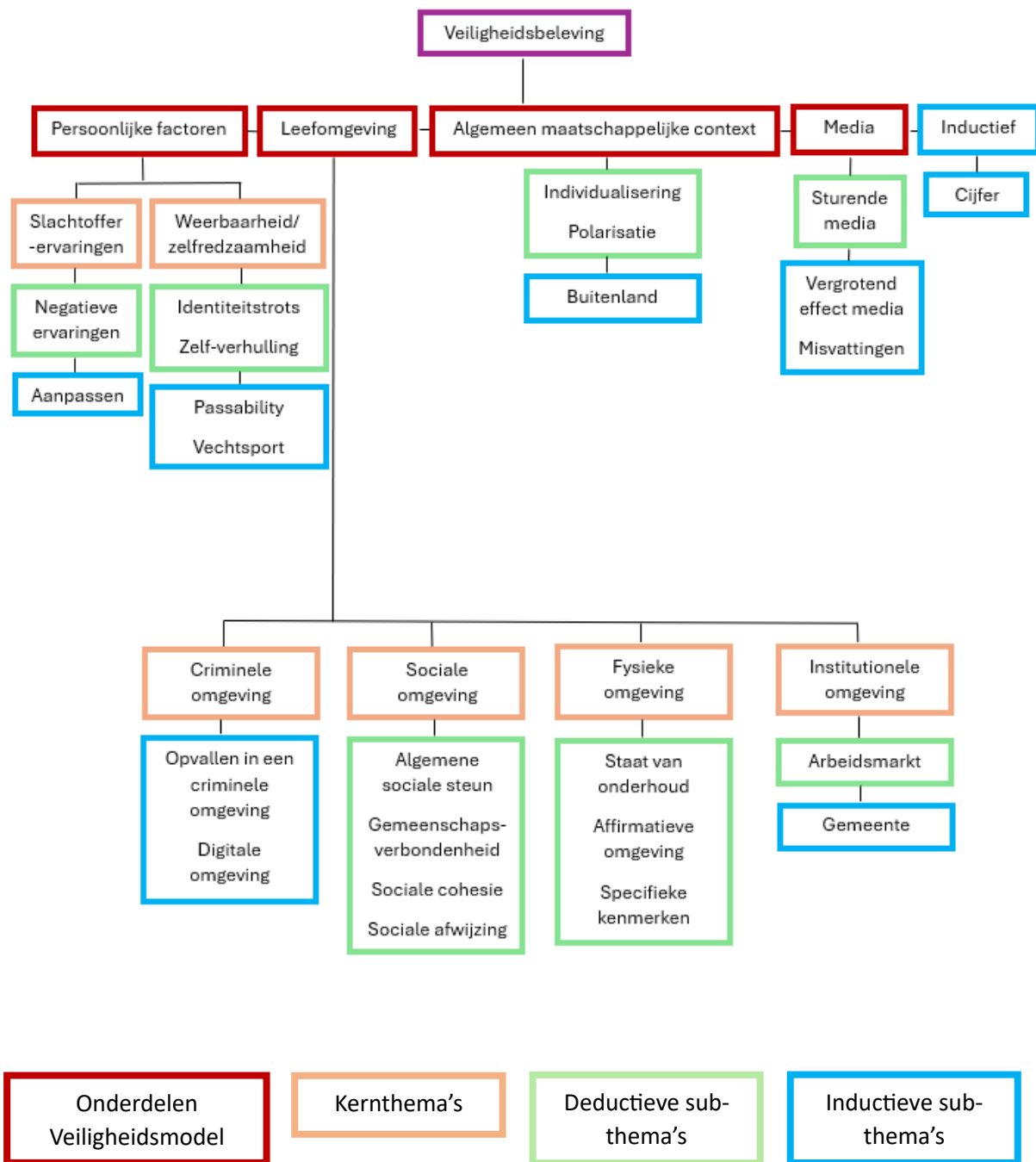
Algemeen maatschappelijke context
- Hoe ervaar jij de verdeeldheid en spanningen in de samenleving, en wat voor invloed heeft dit op jouw gevoel van veiligheid als transgender persoon?
- Hoe ervaar jij de maatschappelijke acceptatie ten opzichte van transgender personen?
- In hoeverre heb jij het gevoel dat mensen minder naar elkaar omkijken, en wat betekent dat voor jouw veiligheidsgevoel in openbare of sociale situaties?

Media
- In hoeverre heeft mediaberichtgeving invloed op jouw veiligheidsgevoel?

Afsluitvragen:

- Wat zou er volgens jou moeten veranderen om ervoor te zorgen dat transgender personen zich veiliger kunnen voelen?
- Is er iets dat je nog wil toevoegen?

Bijlage 5: Overzicht (sub) thema's

De onderdelen van het Veiligheidsmodel zijn weergegeven in de donker rode vakken. De kernthema's die hieruit voortkwamen zijn weergegeven in oranje vakken. De deductieve sub-thema's die uit de kernthema's van het model en verdere literatuur voortkwamen zijn weergegeven in groene vakken. De inductieve sub-thema's die tijdens het onderzoek zijn ontstaan zijn weergegeven in blauwe vakken.